

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

135

LGN

1082

11/11
/ 984.

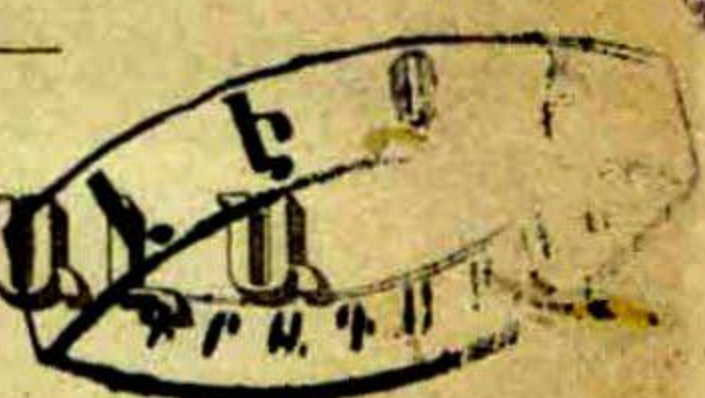
2835

1999

ՍՐԱԳԻՈՆ ՀԷՔԻՄԵԱՆ

ՅՈՒՂԻՄԱՆԷ

ԳՕՄԱՆԷ

140.

ԳՕՂՈՍ ԵՒ ՎԻՐԳԻՆԻԱ

— 1864 —

Ա. ՀԱՐԱԶԳԱՅԻՆ ՏԳԱՆՆԵՐ

29. 1082

41082-60

Քանի մի բարեկամաց հրատարականօք անցեալ ձմեռ Պողոս եւ Վիրգինիայի թարգմանութիւնս Բէրայի Արեւելեան թատրոնին մէջ ներկայացնել տուի, եւ բաւական յաջող ելք ունեցաւ. այս տարի նոյնն տալագրութեամբ հրատարակելով, յուսամ հասարակութեան հաճոյ ըլլայ. թէպէտ Պէրնարտէն տը Սէն Բիէրի վէպն, ուսկից այս թատրերգութիւնս քաղուած է, կրկին դեղեցիկ թարգմանութեամբք մեր ազգին ծանօթ է: Այս առթիւ պէտք է իմ շնորհակալութիւնս յայտնեմ, թէ Հայ ժողովրդեան կրկին եւ կրկին ներողամիտ ունկնդրութեանն, եւ թէ այն դերասաններուն որ այս խաղս ներկայացուցին:

Պողոս եւ Վիրգինիայի հետ հրատարակեմ'նաեւ պըղտիկ քնարերգական Ողբերգութիւն մի գրաբառ, Յուլիանէ անուամբ. որուն նիւթ բողորովին մտացածին է, եւ որ 1857ին տալած քերթուած ոցս գիրքէն դուրս էր մնացեր. — թերեւս տաղաչափական քանի մի նորութիւնք,

եթէ յաջողած ըլլամ, այս քերթուածս մասամբ հասարակութեան ներելի ընեն :

Նոյն կարգի է նաեւ Օստիանի Գօմալա քերթուածին վրայ ըրած փորձս, որո Մագբէրսընի Անգղիական արծակ գրութենէն աշխարհարառ ոտանաւորի վերածեցի, անհրաժարելի սեպուած էլ, ի՞նչ մասնիկներն մէկ դի ձըգելով, եւ ջանալով միանգամայն օրինակիս հաւատարիմ մնալ :

Գրքոյկս համառօտ է, որով թէ համակրութեան արժանի չըլլամ, գոնէ ընթերցողներուս երկայն ճանճութեան առիթ տուած չեմ ըլլար :

ՍՐԱՊԻՈՆ ԷԷՔԻՄԵԱՆ

29 նոյեմբեր 1865 :

ՅՈՒՂԻԱՆԷ

ՈՂԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՔՆԱՐԵՐԳՍԱՆ

ՅԵՐԻՍ ԱՐԱՐՈՒԱԾՍ

1850

Դ Ե Ր Ա Ս Ա Ն Ք

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ
ԵՏՄՈՆԴ
ՅՈՒԼԻԱՆԷ
ԿՈՐԻՆՆԱ
ՊԱՐՔ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

- Ա • Տեսարանն 'ի մերձակայս Վիէփայ :
Բ • " " 'ի Վիէվ :
Գ • " " " և 'ի վանս ինչ կաւտանայ :

Յ Ո Ւ Լ Ի Ա Ն Է

Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ա Յ Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

ՏԵՍԱԲԱՆ Ա.

ՅՈՒԼԻԱՆԷ, ԿՈՐԻՆՆԱ ԵՒ ԾԱՂԿԱՔԱՂ,
ՕՐԻՈՐԳԱՅ ՊԱՐ

(Դաշտ ընդարձակ, 'ի միջավայրս գետ սահուն, 'ի հեռուստ նշմարին կաղամբիիք և անտառ թաւուստ տերեւախիտ, 'ի մուտս անտառին գերեզմանք զիւղահանաց, յորոց մին է շիրիմ մօրն Յուլիանեայ, առ որով և վարդենիք—հիւղք աստ անդ սփռեալք, ուստի ելանեն դունդադունդ պարք մանկահասակ աղջկանց և և քաղեն ծաղկունս :

Ոմանք 'ի պարուէն առ Յուլ.

Ե՛կ, քոյր նաղելի,

ի ծաղկանց, վարդից

Փունջըս գեղալից

Աղէ կաղմեսցուք.

ԱՅԼՔ

Պսակ շնորհալի

կաղմեսցուք վարդից

Փընջիւք գեղալից

կոյս ճակատուց շուք :

ԿՈՐԻՆՆԱ (Տաքոսցեալ քունջս ծաղկանց առ Յուլիանէ)

Ո՛քոյր փափկատուն,

Ահա քեզ սրսակ

Աժեմ երփն 'ի գոյն,

Զոր դիմացդ հանգոյն

Անոյշ պարզունակ,

Ի հեշտ բոյր գարնան
Պճնեն վարդ-ք, շուշան .

ՊԱՐՆ ՈՂՋՈՅՆ

Իցիւ թէ յամիկն
Եւ վարդ գեղեցիկ
Ըզխինդ վերածեն ,
'Ի առ մեզ դաշտ անդրէն
Սիրով յառես :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Սիրեմ ես ըզձեզ ,
Սիրեցից յաւէտ .
Ծաղկամբս հոտաւէտ
Ըզմբթին ճակատս
Յարդարեցից ,
Եւ դուք ցանկ յերեսս
Սիրով ժպտեսձիք .
Զ' ինձ այլ ակտիանք չիք
Բայց սէր խանդակաթ
Թ' 'ի ձէնջ տեսից :

(Փարի պարանոցաւ Կարիննայ:— Լաուսիան քիբէ առ լայր ծի
հայի արջ շի-րե-)

Երբեմն 'ի ձեզ :

Զըւարթագոյնն էի ես : (հայ խորհրդածո-ի)

ՊԱՐՆ շուրջ դափեալ գն-լա- :

Խընդա' աղջիկ , վանեա' զմբթին
Խորհուրդս 'ի մտացըդ դառնաղին .
Յուշ զի ոչ ցանկ յուղէ յալիս
Հիսիս հողմունս ըսպատնալիս .

Ոչ ցանկ ամուրոպք մրըրկեն զեթերս .
 Զխարդ մնայցեն յար ցաւք յերեսս :

ՈՄԱՆԲ

Օ՛ն Յուլիանէ զքո ցաւոց
 Մեզ պատմեա՛ զթեւ չարահոծ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ, յառե զաւ յերկե եւ արքաստե :

Աղջկունք Քիւլվի,
 Շնորհազարդք գեղեցիկք,
 'ի դէմս Յուլիանեայ
 Գըթութեամբ զի՞ նայիք .

—

Աչք ձեր երկրապիշ
 Ասեն ինձ, ո՛չ ընդէ՞ր
 Գէմք քո թալկահար,
 է՞ր տրտում ես քոյր մեր :

—

Անմեղ օրիորդք,
 Մինչ կայ ժամ խնդացէք,
 Յաւոց յիմ սրտիս
 է՞ր բաժինըս խնդրէք :

—

Հասցեն, ո՛չ, աւուրք,
 'ի անկարօտ գիտեւ զէ՞րն,
 Այն թալուկն եւ այն
 Թախսի՞ծ տեսցին 'ի դէմս ձեր .

—

ԿՈՐԻՆՆԱ

Լիցին քո հողք խաղաղիկ
 Լիցին դըրախտք շրջաափուռ,
 Փաղփուեն ծաղկանց ճեմելիք
 Եւ առուակին հեղիկ ջուր :

ՊԱՐՆ

Օ՛ն Յուլիանէ դքո ցաւոց
 Մեզ պատմեա՛ զթեւ չարակոծ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Հայր խմ՛ի մօրս գնայր անդարձ —
 Եւ ոչ շնորհէր ինձ առ շիրմաւ ծընողիս
 Լալ՛ւ ոռոզել ըզցուրտ աճխնան իւր ողբովք :
 Որչափ փառօք աճէր անուն Հարօղայ
 Ի անմահ ձայնէր բնիկ իրաւանցս փսոյեան
 Համբաւ նորին յաղղս համայն ,
 Նոյնչափ աւարտն իւր ծածկէր
 Խորհրդափակ լուրջ՝ ի ստուեր :

Ընդ հուպ՛ւ ի մօրս անջատեցայ՝

ի քաղցրագոյն համբուրից .

ի ցուրտ շիրիմն այն բացօթեայ

կընքեալ զթարչամ՝ յոյս տենջից :

(Խանդաղառեաւ Դիմէ առ շիրիմն)

Ո՛վ դառնաղէտ արխուր յուշ ,

Որք անպաշտպան յարբունս կենաց

Թէ յար կացի զուրկ ի ծնողաց ,

Ի՛ւ ցոլանայ խինդ յաչս անոյշ :

ԿՈՐԻՆՆԱ

Մերժեա՛ զտըխուր անցիցդ յուշ :

Թէպէտ կենաց քոյ յարչալոյս
 Անջատ կացեր 'ի ծնողաց ,
 Ապագայն քեզ ժպտի փառաց :
 Զի յարքունիս Սվեաթոսլաւայ
 Կալցիս գեղոյդ ըզմըրցանակ ,
 Զի ո՞ քան զքեզ 'ի դաշտս համակ
 Առաքինի եւ գեղաչեաց :

ՊԱՐՆ

Եւ ո՞ քան զքեզ 'ի դաշտս համակ
 Կոյս փափկասիրտ եւ գեղաչեաց :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Բաւեն ինձ դաշտքս յերջանկութիւն . . .

ԿՈՐԻՆՆԱ

Երջանիկս

Անդ գիտասցես եւ հաստել :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Յիս իբր յուսաս

Յառիցին լոկ արքայորդւոյն բիբք եւ կամք :

ԿՈՐԻՆՆԱ

Քան ըզսովորն արդ յաճախ

Գայ Սվեաթոսլաւ 'ի մերձակայ անտառն յորս :

Եւ երբ 'ի դաշտս իջանէ

Բիբ մըտախոհ բաղեղնապատ ըզքոյդ հիւզ

Զփակ պատուհանս քո անձկութեամբ նըկատէ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

— Եւ գի՞նչ առ այս —

ԿՈՐԻՆԵԱ

Հեզահամբոյր 'ի քոյդ սիրա
Երբէք փառաց ոչ շողայ տէնջ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո՛հ, զի սէր
Ոչ բընակի յոսկեծըղի յապարանս ,
Հուսի՛ գահայից — սիրէ զխաղաղ սիրտ եւ ստուեր :
Այլ տակաւին ոչ պատմէի ձեզ զամէն
Իմ՝ արհաւրաց եւ զանձկութեանցըս զառիթ :

ՊԱՐՆ

Լուիցուք, իցիւ մեօք փոխեցին խնդի ժպիտ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Երբ նըրբագոյն ամպք յերկիոյս
Ըզհորիզոն պարուրեն ,
Եւ յետին շողք ըզբարձունս
Լռիկ բըլրոյն գունաւորեն ;
Քիչերադէմ ուրուական
Գայ ծանրութայլ եւ հանդչի
Անդ առ շիրմաւն, որ օթեւան
Գողարիկ խոցս է ծնողի :

ՊԱՐՆ

Այո՛, այո՛, տեսաք եւ մեք
Նշմարելով յայն ահարեկ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Յեռանդն 'ի մուտս արեգական
Ի խոնաւ ծոց լճակին :

Հեղդ քան զսովորն յօթեւան
 Գայի 'ի ձերդ , անյուշ վայրին .
 Անցեալ ընդ հուս առ շիրմաւ
 Կողկողագին 'ի կերկեր
 Յունկն իմ անուն մօրս հնչեցաւ
 'ի 'ի դուճս անկայ յաղօթեւ :

ՊԱՐՆ

Այո՛ , այո՛ , զի երբ դարձար
 Յաչս արտասուաց կաթիւ շողայր :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ուրուականին հնչեալ էր զձայնն . . . :

ՊԱՐՆ

Խուտափեցեր առ ժամայն :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Այո՛ , այլ զյետ իմ գոչէր ,
 " Մի՛ ձօնես զսիրտ քո պերճութեան : "
 Ո՛ քորք , չարիք անկասկած
 Մընան աւուրցս ապագայ .
 Բարբառեցաւ բաղդն 'ի շիրմաց . . .
 Մնան դառնութիւնք Յուլեանեայ :

ՊԱՐՆ

Այո՛ , այո՛ ցընորք սրատիր
 Ազդեալ 'ի քեզ են արհաւիր :
 Խնդա՛ , աղջիկ , վանեա՛ զմի՛ն
 Խորհուրդս 'ի մտացըդ դառնագին ,
 Յու՛շ զի ոչ ցանկ յուզէ յալիս
 Հիւսիս հողմունս ըսպառնալիս ,

Ոչ միշտ ամպրոպք մրբրկեն զեթերս .
 Չխարդ մնայցեն յար ցաւք յերեսս :

(Մեկնին և ի-բարանչի-բ ու Բարձեալ զհոշուն ծաղկանց ճարանէ 'ի հի-ղն)

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ :

(Յուշիանէ տխրութեամբ նկատեալ զառուակն)

Իբրու զյետին նըւագ զայս բիրքս արտաւօք
 'ի ողջունատուր հըրածեչափ դառնութեամբ
 Նկատեն զափունադ — է՞ր բարախիւնքս անձկատրուփ,
 է՞ր տխրանոյշ այդ մեղամաղձ յուզէ զիս .
 Ոտք իմ նահանջ զնան 'ի սեւոց հըղեկիս
 Իբր եղելոց նախադգած
 Ննձ վերահաս մերձակայ դառըն զխալաց :

(Ըրջի սո-ղ ինչ , ապա նաքեալ առ սեճ-վ)

Մեղուն ոսկեթերթ

Ի ծագաց վարդից ,
 Ի շող գեղալից
 Սլանայ մերթ ընդ մերթ
 Ընդ օդս հոսանուտ
 Առեալ ժիր սըտոյս ,
 Տըզզայ եւ բզզայ ,
 Առ վարդըն դառնայ ,
 — Սապէս իմ խորհուրդք
 Կոհակ յորձանուտ ,
 Ի սիւղ հեզ բնութեան
 Կորնչին 'դ սահմանն .

Այլ հողմն հարաւոյ ,
 Բուն շունչ սիրոյ ,
 Վերադարձ յափունս
 Փշրէ 'ի մանունս :

(Հնչիւն որսորդ խոլոց)

Գայ նա — ո՛հ բանք կորիննայ
 Թերեւս անհիմքն չէին ,
 Եւ ոչ խակ կեղծ՝ ուրեմքն սէր վեհազնին . . . —
 Փախեաց , թերեւս եւ ոչ խաբկան գուժ շիրմին : --

('ի հասանել պարտան որսորդաց
 Յուշանէ յբանէ 'ի հիւզն իւր)

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ .

ՊԱՐ որսորդաց , ապա ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ և ԵՏԻՓՈՒՄՏ

ՊԱՐՆ

Օ՛ն յորս երէոց
 Զհետ նապատտակին
 Ընդ թուփս անտառի՞ն ,
 Ընդ դէզ տերեւոց
 Զոր սիւք աշնայնի
 Սփռեաց 'ի յերկրի .

Օ՛ն յորս երէոց
 Զհետ նապատտակին
 Ի բարձունս վիմին
 Ընդ ծաղբս բլրոց ,
 Ընդ ժայռս անմատոց
 Յարձաթ՝ 'ի սառոց .

Օ՛ն յորս երէոց
 Զհետ նապատտակին

Դիմեմք խնդապին
 Ընդ մարդ , ծաղկանոց ,
 Ընդ պարարտ այգի
 'ի ընդ խոռոջս երկրի :
 Ձի՛ յորս երէոց
 Զհետ նապաստակին
 Ժամք քաղցրիկ սահին . . .
 Երբ արփին 'ի ծոց
 Դիմէ մըկանանց՝
 Մեք 'ի գիրկս աղջկանց :
 'ի վէպս երէոց
 Աղջկանն որսորդին՝
 Այտքն այլագունին ,
 Այլ անդրէն 'ի բոց
 Համբոյր սիրեւոյն
 Փայլեն վարդք փաղփուն :

ՍՎԵԼԹՈՍԼԱԻ

(Ա՝ Եփեսոս Գնչ այլ «Գործն ընդ Դաւթն»)

Ոչ եւս զօրեն անդամք իմ ,
 Եկ , հանգիցուք դաւարի
 Ընդ հովանեօքս առ վայր մի : --
 Զբգիտեմ է՛ր ոչ յաջողեաց ինձ բընաւ
 Այսօր նեախցս առնել ճարակ աղուէս ինչ :
 Լքանի ոյժս , ոչ եւս մարթիմ՝ զհետ պնդիլ :
 Երիցս 'ի թուփըս թագուցեալ նեատահար
 Երիցս անյայտ 'ի ծերպս երկրի խորափուտ
 Զերծաւ առոյգն 'ի մահարեր հարուածոյն :
 Զուր ընդ անտառն ընթացայ .
 Միտք ցընորեալ թըւին եւ ոտք անկիրթ յորս .

Խորհուրդ ինչ ծանր յար դեղերի 'ի միտս խմ,
Եւ յայն ըզբաղ 'ի նսրատակէն խտտորխմ :

ԵՏՄՈՆՏ

Եւ ո՞ր . . .

ՍՎԵԱԹՈՍԼԿԻ

Սիրեւ՛ Ես , Եամանա .

Եւ օրիորդն այն նազելի ցանկ աչացս
Երեւի — ո՞վ ծնունդ շնորհաց — ,

Բանք իւր քաղցրիկ հնչէին

Ձերդ ձայն ներդաշնակ

Ձուարթնոց պարուց 'ի նըւադ ,

Եւ 'ի դէմս նորին

Ձերջանկութիւն խմ տեսի ,

Եւ յաչսն ըզկէս դիմ հոգի :

ԵՏՄՈՆՏ

Ծանր է այն , Տէր , այդ խորհուրդ ընտրութեան
Ձի անդրաւ երջանկութիւն

Եւ կամ աղէտս անդրաւ տածէ մի վայրկեան .

Չայնդ յԱզատացն խակ 'ի պարուն շրշընչէր .

Այլ զվեհ կուսին ոչ ոք զանուն յորջորջէր :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԿԻ

Լրասցին այսօր կիրք յետախոյզ Ազատացս .

Աս հարսանիս դարձ արասցուք 'ի դաշտացս :

ԵՏՄՈՆՏ

Եւ ո՞ դեռանդն 'ի սիրտ քոյին արկ սիրոյ .

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Կոյս գեղազարդ գեր քան ըզտես մահացուի :
 Զերբն իւր առոյգ ետ քեզ բնութիւն ,
 Եւ վարդենին գիւր կարմրութիւն .
 Զանակելութիւնն իւր մանուշակ ,
 Եւ յամիկն ետ զհոտն անուշակ--
 Ըզսոյն ետ քեզ ետու զսիրտ իմ
 Հարեալ 'ի տես գեղոյ քոյին :
 Նշմարե՞ս ըզհիւզն այն .

(Անարիւտ զհիւզ Յուլիանէս)

ԵՏՄՈՆՏ

Ա՜նգ (Խաւով)

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Մանեա՛ր--

ԵՏՄՈՆՏ

Վըսոյ թէ որք կեաց հէքն ուրոյն . . . —Ո՛չ .

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Այդ կրկին

է ինձ խրախոյս . . .

ԵՏՄՈՆՏ

Անպատու հա՞ս արձակրման ,
 Թէ տաղտկութիւն կամ սայրասուր երդիծանք
 Տանջեն ըզքեզ Ազատացդ . . .

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԽ

Ո՞՞ ժպրհեցի :

Գեր քան զթագս արքունական

Ինձ տարփալի է կոյսն այն .

Ո՞՞ քան զիս դրեցի յերկրի երջանկաւէս

Թէ 'նդ փափուկ կուսին զուզիմ 'ի զօղ յաւէս

ԵՏՄՈՆՏ

(Ո՞՞ քան զիս դրեցի յերկրի այր ցաւաղէս

Թէ 'նդ փափուկ կուսին զուզիս 'ի զօղ յաւէս :)

(Սվեաթ . Գնոյ առ Յուլ . յայսմ վայրի օրհորդք 'ի հրաւեր ինչոյն է-
նոսագարանայ էլանէն 'ի պար , խառնեալք ընդ արանոյ) :

ՏԵՍԱՐԱՆ Դ .

ՊԱՐՔ աղջկանց , որսորդացն , ԵՏՄՈՆՏ մտախոհ :

ԿՈՐԻՆՆԱ ապա ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԽ և ՅՈՒԼԻԱՆԷ :

ՊԱՐՆ ՈՐՍՈՐԴԵՅ

Աղջկունք զուարթաղէմ

Ուրեցէք պարս .

Վաղիւն եղեալ դէմ

Դառնամք 'ի մեր վայրս :

ՊԱՐՆ ԱՂՋԿԱՆՅ

Ուրսորդք զուարթաղէմ

Օ՞ն հիւսեցուք պարս .

Չեր կուս լանջաց դէմ

Անվրէպ ունիմք լարս :

ԱՄԵՆԵՔԵԱՆ

Այլ ո՛ւր մատաղ կոյսն օրիորդ
 Որ մեր սպարուցս էր աահահորդ :
 ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ (Մաքուցեալ ընդ Յուլիանէայ պատիազարդ)
 Ահա չքնաղ կոյսն օրիորդ ,
 Զոր մեր թաղիս կարգեմք հաղորդ :

ԿՈՐԻՆՆԱ

Հրճուխմք ընդ բաղդ քո , օրիորդ ,
 Այլ յիշեցե՞ս զանձկոցդ հաղորդ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո կորիննա , ո՛ր օրիորդք ,
 Խընդի փառացս եկայք հաղորդք :

ԵՏՄՈՆՏ

Տխուրդ անցեալ, ինձ աահահորդ
 Լիցի՞ս 'ի վրէժ՝ թէ յարատար յորդ :

ՎԵՐՋ Ա. ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՅՆ

ԱՐՄԱՐՈՒ ԱՆԾ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա.

Պաշտան արքունի — սրահ գեղեցիկ սինազարդ :

ՊԱՐՆ

190. |
Ա. Անդ ուր վրտակք բեղնարեր
Մաւալանան բրնու թեան ,
Մինչ դու դէտ ակըն կայիր
Զարդուցն 'ի տես հրաշաղան ,
Ընդ նրբափայլ քս մարմին
Շող թափանցեաց ինչ նորին
Եւ ըզգեցար ըյս գեղոյ .
Եռանդն յաշիւնարդ խաղաց ,
Զքեզ սրատեցին սլարք շնորհաց ,
Եւ արքային սկերճ որդւոյ
Հարան յայն նետք սիրակէզ ,
Որ 'ի վեհ տաճարն ըզքեզ .
Տանէր սիրոյ ողջակէզ :

Բ. Մինչ աատեղաց դունտ հրավառ
Թափէր ակունքս լուսոյ ,
Եւ խաղաղիկ վեհափառ
Ժպտէր լուսին 'ի յամպոյ .
Գուցէ ընդ դաշտըն լռիկ
Թափառէիր միայնիկ ,

Եւ ընդ շքքեղ տեսարանն
 Առ տարփալիդ խոկայիր ,
 Հուպ քեզ տնել ցանկայիր .
 Քանիցս 'ի թեւս ապաստան ,
 Դու այերին հոսանուտ
 Յանձնեցեր զանձուկս ոգւոյդ
 Յունկըն տանել սիրելոյդ :

Գ . Որպէս լուսին զերկնից մուխ
 Սէր վանեացէ զմուսլս ոգւոյդ .
 Ի հանգստեան կայարանն
 Ուր հաճոյից բոյլք քեզ մնան ,
 Մատիր քընքուչ օրտորդ .
 Խոնարհեա՛ զուլդ ընդ լըծով ,
 Եւ ըզհամբոյրան 'ի գորով
 Ա՛ռ 'ի սիրոյ սրաէն յորդ :

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ .

ՆՈՅՆՔ . ՅՈՒԼԻԱՆԷ . ՍՎԵԱԹՈՍԼԿԻ ԵՒ ԿՈՐԻՆՆԱ

ՍՎԵԱԹՈՍԼԿԻ

Իմ՛ կս յաւէտ (Ժաբէ ՂՅԻԼԷ)

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Խօսեալոյ սէր .

ՍՎԵԱԹՈՍԼԿԻ

Մինչ կաս դու հուպ երջանկութեան զահոյրց
 Ուստի մարթիս խրոխտ յապագայն բարեբաստ ,

Հայկը 'ւ աւուրս դիտել բարեաց վարդահիւս ,
 Ընդէ՞ր տրտիէ սիրտ քո , եւ ծոց ձիւնաթոյր
 Թուի անձկանօք շնչել ըզսիւք այերին :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Մինչ զուրկ քաղցրիկ 'ի տեսոյդ
 Հառաչէի 'ի դաշտին ,
 'Ի 'ի տերեւոց թանձր 'ի մութ
 Ինձ ձայն խօսէր սոխակին .
 Անյոյս բնաւին վայելել
 Ըզմիրդ սիրոյ փափկասուն
 Զուգեալ հանգոյց քեւ յանեղ ,
 Անձուկք եղեն ինձ բնութիւն :

Զերդ վարուժնեակ թափասուիկ
 Յօդս 'ի զուգոյն մեկուսի ,
 Թէ ժամն հասցէ երջանիկ
 Յոր տարիաձւոյն դիպեացի ,
 Ընդ պերճն իւր բաղդ անվստահ
 Ծըփայ հիքին սիրտ խռովեալ ,
 Մի վերջստին կըրէ ահ ,
 Բարձցի յանձնէ սիրեցեալն :

Ո՛հ , սիրեցեա՞ դիս դու յաւէտ :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Յուլիանէ . . .

Թէ սիրեցից :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Գահ արքունին եւ սրատիւ
 Ո՛չ խէթս 'ի սիրտ յարուցեն քո հպատակաց :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Երդնում 'ի սէրս :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Քաջ խակ դիտես թէ իմ չիք

Ոչ պատուանուն , ոչ բարձք սուադ 'ի հօրէ . . .

Դաշտք ինձ եղեն բնակարան

Եւ անդ կայ մօրն իմ դամբան :

Ո՛հ թէ երբէք գեղ վեհագոյն փառազարդ

Ի սրտիդ քում յարոյց յուզմունս սիրական ,

Թէ կշտամբանս համարիցիս 'սէրն իմ արդ ,

Օ՛ն մօռայլիր ըզտըխուր գեղ Յուլեանեայն .

Ինքնին աղէ 'ի կասրանացդ արձակեմ ,

Գնամ 'ի դաշտեր ողբալ վարել կեանս դժխեմ :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Լըռեա՛, անգութ , մի տըխուր բանս յաւելուս ,

Այդչափ իցէ սիրտ իմ 'ի յաշտ արհամարհ .

Թողից ըզքեզ կենաց իմ լոկ անեզ լոյս ,

Թողից ըզքեզ . . . ոչ հարցէ գիս Գեանն արդար :

Ո՛հ ոչ գահոյք եւ ոչ Ռուսաց խակ զայրոյթ

Զիս մեկնեացեն բնաւ 'ի սիրոյ փարեւոյդ :

ԵՐԿՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԱՐՆ

Ի զօդ երջանիկ

Սիրտք ձեր } միասցին ,
Սիրտք մեր }

Ի գիրկս հաճոյց

Ի համբոյր սիրոյ .

Եւ փառք գաւորից ,
 Եւ կոյտ գէղ ոսկւոյ
 Անկցին 'ի մոռաց .
 Ձի 'ի դրունա կենաց
 Թողցեն խարուսիկ ,
 Այլ սէր երջանիկ
 Յարատեւ կացցէ .
 Գա՛հն իւր յերկինս է :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Վըստան 'ի սէրս իմ' Օն հանդիր , Յուլիանէ ,
 Յապարանիցս է հա՛հ ինձ դնալ մեկուսի ,
 Ի սուղ եւ եթ' պահս ըզսիրոյ բացառեալ
 Յօժար խորհուրդս՝ 'ի պետութեանս զբաղիլ կարս :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Հազիւ 'ի դիրկս իմ' վերադարձ , դու անդրէն ,
 Մեկնիցիս — ո՛հ —

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Միթէ՛ զյուշ քո՞ ո՛չ բառնամ
 Ամենուրէք ինձ աահակից 'ի սրտիս :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ամենուրէք քեզ աահակից իդձք սրտիս .
 Այլ երբ մենիկ յապարանս
 Մընամ քոյոյ գալատեանդ , ո՛հ , արհաւիրք
 Ահեղ կասկածք անդուլ զոգիս սաշարեն .
 Հազար հազար ըզգլխովդ

Շողան վրտանդք , եւ նըկարին ցնորատանչ
Մըտացս հանդէս մահու արկածք :

ՍՎ ԵԱԹՈՍԼԱԻ

Փարեւիդ :

Յ .	}	Երթ դու ողջամբ .
Երևին		
Ս .	}	Կաց դու ողջամբ — եւ շառախղ յորդ սիրոյս
		Յողացի յար
		Ձքեւ թեւապար ,

Տածեղ ըղքեղ յերջանկութիւն եւ 'ի յոյս :

(Մէնի Սվեթոսլաւ ընդ պարուն :)

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ .

ՅՈՒԼԻԱՆԷ 4 ԿՈՐԻՆՆԱ

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Կորիննա՛ , աղէ 'ի բաց առ ըզթաղդ ,
 Մանր է քան զխիղճ մեղաւորի դատապարտ .
 Ի բաց կացցեն զարդք յինէն
 Ձի փուշք ըզսիրտ իմ պատեն .
 Ո՛հ պատիր ցնորք , դու երջանիկ յուսայի ,
 Այլ այն չէ՛ ձօն տըւեալ երբէք մահացուի :

(Տայ Բանալ զպատահանն , է- նշմարին 'ի հեռուսք գեղեօի
Դաշտ Բւրդարտ :)

Թող , զի հեղիկ հողմն ընթացի ընդ սրբահս
 Եւ սրբեացէ զօդ մահաշունչ արքունեաց ,
 Ո՛ հեղաշունչ սիւղ զովագին ,
 Գուցէ ընդ դաշտըս մարդածին

Թափառեցար, ուր Յուլեանեայ
 Երջանկութեան յոյս թաղեալ կայ :
 Եւ գուցէ վարդըն նազելի
 Որ շիրմի մօրս էր հովանի,
 Տերեւաթափ թառամեալ կայ —
 Ի զարդուցս ես խիզ գրկեցայ : —

(Լուի, ապա անձինքնաձեռք)

Կորիննա՛ —

ԿՈՐԻՆՆԱ

Ընդէր կասկածք տանջեն զքեզ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Անարդ եմ՝ յաչս արքայորդւոյն :

ԿՈՐԻՆՆԱ

Եւ զխորդ,

Ո յարքունիս զեղեցկագոյն քան ըզքեզ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Երբէք քան զիս ո՞ անըստգիւտ ծածկէր խանդ :

Ոչ եւրս սէր խաղայ յաչկունս իւր՝ ւ եռանդն . . . :

Այլ ի՞նչ յանցեայ . . . :

ԿՈՐԻՆՆԱ

Մի՛ յուսահատ արտասուես :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Հրեշտակ սփռիւիչ . . . ե'կ փարեցայց ըզքեւ ես . . .

Դու ըզյուսոյ բառբառիս .

Քաղցր է ինձ ձայն քո առ իս ,

Թէպէտ եւ բան զհակառակն

Ինձ տայ կարծել հաւասարի .

ԵՐԿՈՒԲԵԱՆ

Դարձիր , դարձիր , անուշակ ,

Թէպէտ խոցեալ ցաւազար ,

Առ քեզ սլանայ } Սիրա իմ յար
 } Սիրան իւր յար .

Դարձիր , դարձիր եւ անդրէն

Խառլք } Ի սրտէս փախիցեն :
 } Ի սրտէն փախիցեն

ՏԵՍԱՐԱՆ Դ .

ՆՈՅՆՔ Է ՍՊԱՅ ՈՄՆ

ՍՊԱՅՆ

Յանկայ Ետմոնա ընդ դճխոյիդ բարբառիլ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Աղէ լուիցութ :

ՏԵՍԱՐԱՆ Ե .

ՅՈՒԼԻԱՆԷ ԵՒ ԿՈՐԻՆՆԱ

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Նա լոկ շրջի յարքունիս

Յանկ տխրապատ , խորհուրդք ըզմիտս իւր թըւին

Դատըն խորհուրդք յար պաշարեալ, եւ տըխուր
եւ գըթալից նայեցիւք զաչս յառէ յիս :

ՏԵՍԱՐԱՆ Զ.

ՆՈՅՆԻ ԵՒ ԵՏՄՈՆՏ

ԵՏՄՈՆՏ

Ինձ շնորհեցի՞ առանձինն
Ընդ գըխոյից բարբառիլ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ե՛րթ, կորիննա,
Հըսկել ընդ դարձ ամուսնոյս : (Մեկի կորիննա :)

ԵՏՄՈՆՏ

Թէ դարձցի՞ նա :

ՏԵՍԱՐԱՆ Է.

ԵՏՄՈՆՏ ԵՒ ՅՈՒԼԻԱՆԷ

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Եւ ո՞ր առիթ մըդէ ըզքեզ գալ այսրէն,
Եւ անվըկայ ինձ բարբառիլ :

ԵՏՄՈՆՏ

Կարեւոր : —

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Խօսեաց, կամոնա :

ԵՏՄՈՆՏ

Ատեղութիւն յիս եւ սէր —

(Մերձեցեալ առ Յուլիանէ հայր առ նէ գթութեամբ, եւ
կալեալ շէտանէ ներս սիրով:)

Ո՛հ, լաւագոյն, կոյս թշուառ,
Անգէտ սիրոյ գոլ բնաւին,
Քան 'ի բաժակս հաճոյից
Մեղմ' ըմպել մահ դառնագին:
Ընդէր գալիս Գներերեաց,
Է՞ր ըզձագկանց դաշտօրէս,
Է՞ր զանմեղուկ թողեր կեանս
Եւ ընդ թագին զուգեալ ես:

ՅՈՒԼԻԱՆԷ (Խոսովեալ:)

Իբրու գիտակ դու չարեաց
Եւ բանքդ հնչեն աղէխոց,
Ո՛հ յաւելուլ ըզկասկածս
Յըզեցին զքեզ հիւրք գժօխոց:

ԵՏՄՈՆՏ

Իցէս զըւարթ, Յուլիանէ, յարքունիս:

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Զըւարթ, զի՞ տարօրինակ հնչեն հարցուածքդ,
Ո՛հ ընդ գաղտնիս թափանձեցն՞ր դու արդեօք
Տառապագին իմ սրտիս: (Վստահութեամբ)

Ոչ գիս հրապոյր գեղազարդ գահոյից,
Եւ կամ գոռոզ տէնջ գոլոյ վեհադաս

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Գա՛նն յուչ . . . Հայր իմ . . . Հայր իմ . . . :
Հօրն իմում . . . :

ԵՏՄՈՆՏ

Կեայ նա :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Է՞ր յարքունիա Սվեաթ-սուլաւայ ո՞չ դիմէ ,
Ո՞ւր իցէ նա . . . :
Ո՞ւր իցէ ,

ԵՏՄՈՆՏ

Ի գիրկըս քո :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Հայր . . . :

ԵՏՄՈՆՏ

Գուտար իմ . . . :

Երեւե՛կ Երկինք զըթած արտասուացս
Հեղեալ ընդ ձիգ ամաց շարս ,
Հատուցեր զգուտար իմ } Քաղցրիկ .
Ինձ հատուցեր զհայրս }
Ո՛վ որ ըզվայրս շնորհեցեր ,
Տուր ինձ եւ սիրտ բաւական
Այդչափ տանել խնդութեան :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Այլ դու , հայրիկ , ընդ խնդութիւնս ո՞չ խնդաս .

Ի ծոցդ անշուշտ ասպընջական են գաղտնիք :
 Ի դստերէդ էր ծածկես ,
 Եւ էր կեղծեալ կրես անուն .
 Ինձ դու Հարօղդ , մինչ կոչեն զքեզ այլք Ետմունս :

ԵՏՄՈՆՏ

Յանցուած անուն իմ գատապարտ է եւ մահ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Եւ սակայն քաղցր էր համօրէն աշխարհիս :

ԵՏՄՈՆՏ

Քանզի քաջի —

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Թերեւս նախա՞նձն Ազատաց :

ԵՏՄՈՆՏ

Ազատութեան սէր եւ եռանդն իմ յանցուած : —

Յարդ անօրէն հրամանք Ռուսաց իշխանին
 Ի ձիւնապատ Սիբերիոյ 'ի սահման
 Ի խիստ շղթայս զիս կաշկանդեալ ունէին
 Ըստաա գանձուցն իւրոց տանիլ յարդարման .
 Ըզ շոգեպատ մինչ պեղէի սիրտ զերկրի
 Յուշ քո եւ եթ մեղմէր զցաւոց դառնութիւն . . .
 Փախըստական ծալտեալ անուամբ զարքունի
 Գահ գլորեալ ցարդ պակեայ թափել զվրէժս համբուն,
 Մի սուր որ զկեանս բարձցէ զՌուսացն արքայի
 Ի քեզ զհատոր տեսեալ նորուն յագեացի :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Հայր . . . Սվեաթոսլաւ :

ԵՏՄՈՆՏ

Յո՞ր յաղիտից անկար վի՛հ .
 Դո՞ւ ամուսին Սվեաթոսլաւայ թշնամուցս , —
 Եւ ես Հայր քո ցայս վայր անվրէժ ժուծայցեմ . —
 Ո՛հ , յուսայի . . . խրատուցս 'ի սաստ ամոքել
 Եւ 'ի չարեաց վըհէն զնա նահանջել .
 Արդար ուշիմ տալ աշխարհիս դիտապետ . —
 Այլ բարութեան ոգին ահա դիկնադարձ
 Յաւէտ հրածեշտ տայ նրմին ,
 Եւ ոչ համեստ քո բարք սանձեն զքայլս նորին :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Է՛ր սիրեցի զնա եւ սիրեմ

ԵՏՄՈՆՏ

Ո՛հ , սիրե՞ս —
 Մինչ նա 'ի դիրդ եւ կաշառեալ սէր ըզբաղ
 Լքեալ զհրեշտակդ՝ անարդանացն ըզբաժակ
 Ի պարզունակ հեղու վերայ ճակատուդ .
 Ո՛վ Տէր , աղէտք անձինս չէին բաւական ,
 Ողբալ ընդ դուստր խմ եւ կենաց 'ի վրտանդ
 Զիւրն լուծանել եւ զիմ խակ վրէժ է ինձ անկ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Հայր . . . Սվեաթոսլաւ

ԵՏՄՈՆՏ

Դու տակաւին զանօրէնն
 Արեւ 'ի սրտիդ, եւ շառագնիս ոչ ընդ սէր
 Զոր դատասպարտ գրեն եւ յամօթ հայրդ 'ւ եթերք :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Իմ ամուսին . . . :

ԵՏՄՈՆՏ

Մեկնեացեն զզոյզն հայրդ 'ւ եթերք — ,
 Սուսերաւս . . . :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո՛հ ներեա նրմին եւ զիս հոր :

(Ի գոհմանս անկէաւ)

ԵՏՄՈՆՏ

Պաղատիս դու գրթած հիքին գոլ կենաց,
 Մինչ նա ըզգեղ սլատիւ քոյին արհամարհ
 Ի գիրկս այլում խնդրէ պարասլս հեշտութեանց :
 Զիմ վրէժ լուծից եւ զքոյդ . . . :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ի փողս շեշտեա՛ զսուր,
 Քան զփատչըւէր անարդանաց իմ տալ լուր : —

ԵՏՄՈՆՏ

Նա մերձակայ 'ի սլաղատան Ազատացն
 Հրճուի . . . անյուշ անմեղութեանդ եւ սիրոյդ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո՛հ անդանօր տար զիս փոյթ :

ԵՏՄՈՆՏ

Ե՛կ փարելիդ զնասցուք 'ի Լէհս ,
 Մեզ անդ սրաշտպան լիցին օրէնք :
 Եկ բարելիդ , եւ 'ի յերկրէս
 Զքոյդ անարգանա եւ զիմս յաւէտ բարձցեն զէնք :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Այո՛, այո՛ վրէժ սխերիմ
 Լուծից սիրոյս անարգանաց ,
 Ահա ձայնի քո հետեւիմ
 Բարձցի աղէ սպիրաափին շունչ կենաց :
 (Մինչ Եփեսոս Բարձեալ շէնանէ Կաթերն Իսի Վարելուն 'ի Բայ ,
 Կժիմամիեալ անդէն Յաւիտեայ յիշեալ լսերն)

ԵՏՄՈՆՏ

Ե՛կ ըզ հետ իմ — (Զայրագին :))

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո՛հ , Այլեաթուաւ :

ԵՏՄՈՆՏ (Ը՛տ Գարշ Թեալ շէն :))

Տակաւին :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Այրա իմ , աւանդ , թէ ապերախտ սիրէ զնա ,
 Թողուլ ըզնա չէ ինձ ճահ :

ԵՏՄՈՆՏ

(Թօնաթեալ զԲաղնիս Յաւիտեայ , սպասուալից :))

Ապա զայցես զարդար զիտել նորին մահ :

ՎԵՐՁ Բ. ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՅՆ

ԱՐԱՐՈՒ Ա.Ծ ԵՐՐՈՐԳ

ՄԱՍՆ Ա.

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա.

(Սրահ գեղազարդ , աթոռք , սեղանք և բաժակք :)

ՊԱՐՆ 'ի ներքուստ

Ո՛հ զի՛ քաղցրիկ

Աւուրք սահին ,

Թէ՛ սէր 'ւ Աստղիկ

Ընդ մեզ բնակին :

ՊԱՐ արանց և կանանց որ ծպտեալ հասանեն

Այլք 'ի խնդիր չնչին գանձուց

Ջրրափաստակ ժամս ծախեացեն ,

Եւ սպաստան գանձինս ծովուց

Ջհաճոյս եւ գոյս յալիս հաստեն :

Այլն ընդ անխօս թերթ գալարուն

Վարէ քնաթափ ըզկեանս ողջոյն ,

Եւ զի՛նչ յաճախ իցէ արխուր

Այդչափ ճրգանց տարեալ 'ի գուր .

Աւուրք մըթին թաղձանաց ,

Աքսոր եւ բանտ , մահուն ահ ,

Գլորեալ 'ի վիհս անձկութեանց

Սովալըլուկք սովամահ :

Մեք 'ի գինւոյն կարմրորակ
 Զանմահութեան առցուք շուք,
 Տիպ դից՝ յաղջկանց 'ի դիմակ
 Զապագայէն ճառեացուք:

ՊԱՐՆ օղջոյն (Ռիմեււ))

Ո՛հ, զի՛ քաղցրիկ
 Աւուրք սահին,
 Թէ սէր 'ւ Աստղիկ
 Ընդ մեզ բնակին:

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ .

ՅՈՒԼԻԱՆԷ ԵՒ ԿՈՐԻՆՆԱ

(Երիտիմ իսկ 'ի սեռս հանդերձս, 'ի Ռիմիւ պարտան Ռերիմանան պիտմալս:)

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

(Յոռեաւ զեւրթիմ սրահն)

Անդ ձայնք խնդի — (Կծեաւ շիրտն)
 Եւ աստ գեհնն հրատուչոր:

ՁԱՏՆՔ 'ի ներքուստ

Կեցցէ՛, կեցցէ՛ Սվեաթուլաւ:

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո՛հ, Սվեաթուլաւ . . . անուն երբեմն ինձ քաղցրիկ
 Զոր սուրբ խանդիւ եւ սրակուցմամբ հնչէի .
 Անուն՝ որ զամէն

Մարթ էր մեղմել ըզդառնութիւնս իմ սրտիս . . . :
 Զքեզ մահաշունչ անսուրբ լեզու պղծութեան
 Ոգէ չրթամբք անհամբոյր .
 Ըզքեզ զոր դետք պահասպանք
 Կարգեալ աւուրց մահացուի]
 Ի ջերմեռանդն եւ սիրակէզ իմ աղօթս
 Բազմիցս աւանդ , վերամբարձին յանդիման
 Սուրբ ամբողջն Աստուածեան . . . :
 Ահրատ իմ . . . : (Ն^{որ}է :

ԿՈՐԻՆՆԱ

Վայր մի սփոփեա՛ զանձուկսդ , ո՛ դըշխոյ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Դշխոյ . . . դշխոյ . . . անարգեցայ ես , աւանդ ,
 Հանգոյն ծաղկան թառամելոյ շնորհազուրկ
 Զոր թերթ առ թերթ փետեալ սփռեն ընդ հողմունս
 Ո՛հ , դու լամ — լամ — այո՛ , շէր ինձ անկ այդպէս
 Ըզքոյդ յուզել սիրտ աղիտիցս իմ 'ի տես :
 Ո՞ մըղէ զքեզ 'ի դեռարոյս հասակիդ
 Թողեալ զհաճոյս արչալուսիդ յուսալիս ,
 Ո՞ մըղէ զքեզ վարչապարացս իմ դալ զհետ ,
 Եւ գոլ կըցորդ չարեացս : Աղէ , երթ , դարձիր . . . :

ԿՈՐԻՆՆԱ

Ես առա՞նց քո . . . քան ըզսահմանըս մահուն
 Անդր իսկ ընդ քեզ եկից ես : :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Դու լոկ ուրեմն 'ի յերկրի

Կացցես հիքիս մըխիթար . . .
 Սակայն սիրտս այս տրուիէր երբեմն առ խնդի .
 Երջանկութեան ցնորք ձայնէին ինձ յայնժամ ,
 Ո՛հ միւսանդամ , միւսանդամ եւրս տեսից
 Տեսից որ զիմ զընթաց կենաց սղատորէր :

ԵՐԿՈՒԹԵԱՆ

Տես^{ցես} } ըզնա , եւ ընդ քեզ
 ից }

Հրաժեշտ տուեալ աշխարհի ,
 Ի մենարան ամայի
 Արտասուք՝ հող մած յերեսս
 Յողրս 'ի հառաչ դառնագին
 Կենացս օրեր սահեացին :

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ .

ՍՎԵՍԹՈՍԼԱԻ , ՊԱՐՆ և նոյնք (Ծածիեալ շէն)

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո՛հ . . .

ԿՈՐԻՆՆԱ

Արուժիւն . . .

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ապիրատն . . .

ՊԱՐՆ

Յանդամս սողոսկեա՛
 Ոգի խնդութեան ,

ԿՈՐԻՆՆԱ

Ո՛հ Հերվարդ —

ՊԱՐՆ

Հերվարդ, Հերվարդ, —

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԽ

Դողդոջուն

Այն ինչ զօրեն ձեռքն ըզբաժակըն ունել :

ՍՎԵԱԹ . ԵՒ ՊԱՐՆ

Թէ ոչ առնական

Մածկէր զնա հանդերձ ,

Զերկիւղն իւր զաղջկան

Ասէի 'ւ ըզձեռս .

Ոտքն իւր դողդոջուն

Ընդհարկանին , ելիք ըզնէ զօրութիւն :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

(Սարսուռ որպիսի

Յանդամս իմ խաղայ .

Ո՛հ խայթ խկ խղճի

Խռովէ զդէմս նորս .

Ոտք իմ դողդոջուն

Ընդհարկանին , ելիք զիս բնաւ զօրութիւն :)

ԿՈՐԻՆՆԱ

(Ո՛հ , քաջալերեաց ,

Մի՛ գաս յերեւան ,

Ի վայրէս 'ի բաց

Գնացուք առ ժամայն .
Ոտք քո դողդաջուն
Ընդ հարկանին , ելիք ըզքեզ զօրութիւն :)

ՊԱՐՆ

Յանդամս սողոսկեա՛
Ողի խնդութեան ,
Եւ 'ի բաց վանեա՛
Ըզքոզ տրամութեան
Ի սրտից :

ՏԵՄԱՐԱՆ Գ .

ԵՏՄՈՆՏ ծագեալ և նոյնք

ԵՏՄՈՆՏ (առ ՍԷԷՄԲՈՒՄ)

Կազմ ըեր 'ի գէնս

ՊԱՐՆ

Ո՞ր իցէ :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Ո՞ր իցես դու :

ԵՏՄՈՆՏ

Արդարութիւն Աստուծոյ .
Երկիր երկիր աստիքատ ,
Լըցաւ կըշիւ եզերանցդ :

ՅՈՒՒԼԱՆԷ (Առ Կոթն .)

Ո՞հ , նոյնն որ մերձ մօրս շիրմին ինձ երեւէր .

Ո՛հ , արհամարհ ըզքոյդ գրեցի ես սլատուէր ,
Ըզ սլատուհասն ահա տուժեմ զարժանին :

ԿՈՐԻՆԵԱ

Յնորիս դու , երբ շիրիմք զաւարս մերժեցին :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Մանեա՛ր զիս , ո՞ անձանօթդ —

ԵՏՄՈՆՏ

Ա՛ստ մեծութիւն .

Եթէ ոչ ցարդ նրկատեցեր զսլատութիւնն
Յոր շաղախեալ կասդ , օ՛ն , դամ մի շուրջ ըզքեւ
Աժ (թէ ներէ մըռայլ գինւոյն) ըզբիր քո :

ՊԱՐՆ

Արհամարհե՛ս եւ զմեզ —

ԵՏՄՈՆՏ

Զձեզ , զախտ մեծատանց
Վատեն երկինք ,

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Կարկեաց , սիրոյ՝ բաժակի
Նուիրեալ են սլահքս , այլ զարութիւն բնիկ սոհմիս
Մերկացայ ոչ — գիտես ընդ ում մաքառիս ,
Կարկեաց :

ԵՏՄՈՆՏ

Սաստե՛ս — առ ըզսուրդ :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԿԻ

Կազմ՝ եւմ — (Մէնամարտին) :

ԱՄԵՆԵՒԵԼԵՆ

Ո՛վ Տէր :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ (Միջրիեււ շնին)

Ըզկայ առէք :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԿԻ (Վիւրուրեւ շնին .)

Անկար դու :

Աղէ՛ ասա՛ , եւ զի՛նչ պատճառ քո սխտի :

ԵՏՄՈՆՏ

Վրէժ անձնական եւ վրէժ պատուոյս . —
 Դու անօրէն զիս 'ի յաքսոր
 Ընդ ամս հոլովրս վարեցեր ,
 Եւ 'ի տեսոյ սմուսնոյս
 Եւ յորդեկէս զրկեցեր :
 Վրէժ սխերիս՝ ահաւոր
 Երդուայ , հուպ քեզ էի յար —
 Դու խրրատուցս հեատ զըտար :
 Յարտօսր 'ի վիշտ դատապարտ
 Մատնեցեր զկոյս գեղազարդ ,
 Մանիր յիս արդ զազջկանն հայր : (Մեբեանայ շնին .)

ՍՎԵԱԹՈՍԼԿԻ

Եամո՛նտ :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ (Մեբեանայ շնին .)

Ո՛վ հայր , ես քո կենացըդ եւ եթ

Իցե՛մ ոտիս դաւաճան ,
Մեռանիս դու . . .

ԵՏՄՈՆՏ (Փարէ շ-շ-)

Եւ դո՛ւ աստ .

Քաղցրիկ պարգեւ է Անուանին
Ձի՛ գիրկըս քո մեռանիս ես ,
Յուլիանէ , ներեցի քեզ ,
Երդուիր մի եւս զուգիս նըմին ,

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Անգութ , հար գիս , եւ անօրէն
Ձեռք քո զխարդ հանդուրժիցեն .
Հօրն առ ոտիւք ըզհէք աղջկանն
Սըփռեա՛ զգիտին իսկ անկենդան ,
Ո ժողովուրդդ ահա դահիճն Հարօլդայ . —

ՊԱՐՆ

Հարձիդ — սաշտպանն աղատութեան աշխարհիս .

ԵՏՄՈՆՏ

Ձինչ փառք — ցընորք անհասական — արդ չըղթայն
Որ գիս ընդ դարչ ամէր յերկրիս փշրեալ կայ —
Եկ դուսար . . . յեաին այս համբոյր — ո՛հ —

ՊԱՐՆ

Եղկելիք .

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ

Ներեա՛ , Հարօլդ , եւ դու ներեա՛
Երբեմն ընկեր իմ սիրելի .

Հրեշտակդ երկնից հիւր 'ի յերկրի ,
 Զչարեաց խմ վիհ արդ իսկ ծանեաց ,
 Ո՛հ , ո՞ վոխան քո մահուդ
 Ինձ բիւր մահունըս շնորհէր ,
 Ո՛հ , ո՞ վոխան ուղխերոյդ
 Խոցիւք զիմ սիրտ կեղեքէր :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Սիրէի զքեզ գողար 'ի սէր ,
 Զընջել պարտիմ ըզսէրն այն .
 Զի 'նդ իս 'ւ ընդ քեզ ցայտ արեան ,
 Կանգնէ պարիսպ անվեհեր :

ԿՈՐԻՆՆԱԵՒ ՊԱՐՆ

Սիրէր ըզքեզ գողար 'ի սէր ,
 Զընջել պարտի ըզսէրն այն ,
 Զի 'նդ նէ 'ւ ընդ քեզ ցայտ արեան
 Կանգնէ պարիսպ անվեհեր :

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ ԵՒ ՅՈՒԼԻԱՆԷ

(Օնրորդիւր աւ Երմեա)

Ներեւ : —

ԵՏՄՈՒՏ

Ներեւ — ցածեաւ զայրոյթ , տենջ վրիժուց ,
 Զի զարհամարհ պատիւս արեամբ , իմ գնեցի .
 Մանրաթախիժ ծածկէ զաչայ քօղ ըզլոյս ,
 Կեանք 'ի վիրացս հոսին . . . (Մեռնի):

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ , ՅՈՒԼԻԱՆԷ ԵՒ ԱՅԼԻ

Ո՛հ , սուգ դա նայի :

ՄԱՍՆ Բ.

ՏԵՍԱԴԱՆ Ա.

(Ասնք կուտանաց — սենեակ մթին լուսաւորեալ աղօտ նը-
շոյլիւք կանթեզին , որ առ ոտիւք խաչին կախեւոյ զորմամբ —
Յուլիանէ 'ի մահճի և կորիննա մերձ նէրա :)

ՅՈՒԼԻԱՆԷ ԵՒ ԿՈՐԻՆՆԷ , ՊԸՄ կուտանաց :

ՊԸՄՆ (Ի նէրոսսօ)

Ո՞ 'ի կենաց յուսայր հաճոյս խարուսիկ
Եւ ոչ սղտոր գնային աւուրց իւր ալիք :
Մառնամանեաց հանգոյն հալին կեանք սարառին ,
Եւ ընդ երկիր բարձունք համայն կործանին :
Շիջանին փառք իրբու արեզն 'ի ձմերան ,
'ի անհետանայ համբաւ հանգէտ փայլական ,
Եւ ընդ անցեալն եւ եթ չուք
Մընան տըխուր արտասուք :

Ո՞ 'ի կենաց յուսայր հաճոյս խարուսիկ ,
Եւ ոչ սղտոր գնային աւուրց իւր ալիք :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո՞ քոյր , նոքա յերեկոյեան մրտադիր
Յաղօթս ըզմիտս վերամբառնան 'ի յերկինա .
Միւսանգամ եւ ըս մարթացայց զիմս զուգեւ
Անմեղ չրթանցն աղօթից :
Ո՛հ , այս յետին լիցի՞ նուաղ
Սիրտ իմ սպառի . . . ոչ խօթ ու թխն է պատճառ ,
Ո՛հ , դու գրտակ ես իմ սրտի թախծանաց
Յէջս իւր արեզն իմ տխուր կենաց խոնարհի

Սուղք եղեն տիւքս , ո՛վ Տէր , այլ լի գղաօնութեան
 Արրի գրածակն , եւ ոչ ոգիքս իմ սարտեան
 Ի քէն ձօնեալ ինձ յաղխտից հոյլց 'ի տես : —
 Որպէս զոգիս հաստեցեր քոյդ տխր անրիժ
 Հատուցանեմ քեզ անդրէն :
 Ոչ , ոչ մեղանս ինձ համարիմ զի զտրատիեր
 Արեմ տակաւին ըզմահացւոյն 'ի սրտիս :
 Ո՛վ Տէր , զի ' շնորհս քո երջանիկ կէի ես ,
 Թէ սուրբ ըզհօրն 'ի քէն ազդեալ արհամարհ
 Ոչ ըզխոստմունս եւ զիս լիտէր ստնակոխս
 Եւից ընդ հուս սուրբ ատենիդ յանդիման
 Վառ տակաւին եւ տոչորեալ նսլին հուրք —
 Ա՛ռ դու զայն յետս — 'ի յերկրի
 Կայծ փոխարէն երկնից հըրոյն ոչ գտցի ,
 Այլ քահանայն

ԿՈՐԻՆՆԱ

Ահա գայ :

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ .

ԵՅՅԵՔ ԵԻՒՔԱՀԱՆԱՅՆ

ՅՈՒԼԻԱՆԻ

Ընդ մէջ երկնից եւ դամբանին
 Զորս նշմարեմ 'ի մօտոյ ,
 Առ պաշտօնեայդ աստուածային
 Յայտնեմ զձածուկըս զոգւոյ :

ՔԱՀԱՆԱՅՆ

Ընդ մէջ երկնից եւ դամբանին
 Զորս նշմարես 'ի մօտոյ :

Իբրու յատեան աստուածային
Յայտնեալ զծածուկըս զոգւոյ .

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

(Ո՞ր ճայն .)

ՔԱՆԿԱՆԱՅՆ

(Ո՞վ Տէր . իցէ նայն ինքն .)

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Մէր լոկ յանցուած

ՔԱՆԿԱՆԱՅՆ

Մէր

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Թշուառ .

Մէր զոր երկինք բնառ երբէք
Ոչ զբրեացեն դատապարտ .
Մէր որ տանջէ դանձն իմ հէք
Թէպէտ ապախտ արկեալ ցարդ .

ՔԱՆԿԱՆԱՅՆ

(Յ՞ոչ դառնաղէտ .)

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո՞չ լուր ինձ .

Այն մեռայց , մեռայց ընդ հուս ,
Ոչ սոսկամ բնառ իսկ ընդ մահ ,
Լոկ 'ի ժամուս պատէ զիս ահ

Ընդ բազմ արևուր տարփածւոյս .
 Ո՛հ, գիտէի՛ թէ եւ նա
 Հարեալ 'ի խիղճ մրբրկածուի
 Տեառն ընդ թեւօք զըթութեան
 Արկեալ էր զանձն ապաստան :

ՔԱՆԱՆԵՅՆ

Մի դու անձկոտ ընդ ապագայ
 Մնաս ապերախտ տարփածւոյդ ,
 Չի յարտասուս եւ կեանք նորս
 Թաւալեցան իրբու զքոյդ .
 Յուսա՛, յուսա՛, դի եւ նա
 Հարեալ 'ի խիղճ մրբրկածուի
 Տեառն ընդ թեւօք զըթութեան
 Արկեալ է զանձն ապաստան ,
 Յուլիանէ՛

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Տէր . . . ո՛ր քեզ զանուս
 Ուսոյց հիքիս . . . ձայնդ . . . Սլեաթսլաւ
 Մատիր առ իս

ՍՎԵԱԹՈՍԼԱԻ (Ի գո՞ճս անկեալ)

Այլ նախ ներեա՛

(Յուլիանէ իբի զիւլիան :)

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ոչ եւս մարթիո՛ս զօրել խնդիս

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ .

ՆՈՅՆԻ ԵՒ ՊԱՐ ԿՈՆԱՄՆԱՅ

ԿՈՐԻՆԵՆԱ

Դիմեցէք , օ՛ն 'ի նպաստ հիփին :

ՊԱՐՆ

Ոչ եւս մարթի գորել խնդին .

Շունչ , ձայն հիփին — տեսէք սպառին :

ՍՎԵՆԹՈՍԷԱՒ

Երկինք դըթած եղեն ընդ իս ,
 Զգեցայ զպաշտօն ըզդեատուս ,
 Լալ եւ կոծել ընդ յորդ շարիս ,
 Եւ 'ի գանձել զերկնից յոյս ,
 Այլ դու ներեա՛ . . . :

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ո՛Տ ներեցեն

Անշուշտ դըթած երկինք քեզ
 Որպէս ներեմս իսկ արդ ես . —
 Ո՛Տ , մի ինձ դու , սէր ,
 Զանցեալըն յիշեր ,
 Խի՛նդ անձառելի ,
 Թող զի իմ հոգիս
 Ի հաճոյս վայրիս
 Տակաւ սարարի :
 Խուսափես յինէն
 Եկ , եկ ներեցեն

Իմ հոյլք անձկութեանց ,
 Սէր եւ ժամ մահուան ,
 Եւ սուրբս օթեւան
 Գրկախառնութեանց :

ՍՎԵՆԹ . ԵՒ ՊԼՐՆ

Աղէտք , տառապանք ,
 Աւուրք ողբականք
 Չբխիչես ոչինչ ,
 Լքումն ապերախտ ,
 Սէր , դրժեալ ապախտ ,
 Համայն բընաջինջ :

ՍՎԵՆԹՈՍԼԱԻ

Ես 'ի պարզունակ
 Ճակատ գեղասպակ ,
 Ո՛ր շուշանդ հովտաց ,
 Ես իսկ ըզմաղձոտ
 Սփռեցի զաղօտ
 Ամալըս թախծանաց :

Եւ իմ սակս այժմիկ
 Զբըբօք գեղեցիկ
 Պատէ գոյն մահու .
 Իմ սակս 'ի մըթին
 Գընաս վիհ շիրմին ,
 Ներեացես ինձ դու :

ՅՈՒԼԻԱՆԵՒ ՍՎԵՆԹՈՍԼԱԻ

Աստղ իսկ նոյն հրավառ
 Որ յաւուր շողայր

Խմոյ ծըննդեան ,
 Նոյն ըզբաղդին մեր
 Հիւսեալ զընթացն էր
 Յիրեարց անբաժան ,

ԱՄԵՆԵՔԵԱՆ

Ո՛հ գրեցան յերկինք

Ձեզ } Ժամքխաղաղիկ
 Մեզ } Աւուրք դառինք ,
 Յեա } Յաւոց ոգւոյ
 } Գողարիկ սիրոյ ,

Եւ զորս անջատեաց
 Երկրիս սիւգ չարեաց
 Ձուգին յԱստուծոյ ,

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ի վայրն յոր ըզտեռ

Մերկացեալ յեթեր
 Սըլացի ոգիս ,
 Խնդութեամբ դիմեմ
 Ի դամբան նըսեմ
 Ձի լացցես դու զիս ,

ՍԱԵԱԹՈՍԼԻԻ

Ի վայրն յոր ըզտեռ

Մերկացեալ յեթեր
 Ոգիդ սըլանայ ,
 Առ սատան կենացդ
 Օ՛ն քաղցրահայեաց ,
 Հրեչտակըդ ներեա՛

ՅՈՒԼԻԱՆԷ

Ե՛կ Սվեաթօսլաւ , Է՛կ Կորիննա ,
 Մեռանիս՝ գոհ — առհաւատչեայ ,
 Իցիւ թէ խինդ յետին վայրիս
 Էր վայելմանն յերկնից բարիս : (Մեռանի)

ՊԱՐՆ

Հէ՛ք Սվեաթօսլաւ . . . Հէ՛ք Կորիննա
 Շիջան 'ի ըյս . . . առհաւատչեայ
 Անշուշտ ժրպիտ յետին վայրիս
 Էր վայելմանն յերկնից բարիս :

ՎԵՐՋ ՅՈՒԼԻԱՆԵԱՅ

1848

By the undersigned, the undersigned
The undersigned, the undersigned
The undersigned, the undersigned
(1848)

1848

The undersigned, the undersigned
The undersigned, the undersigned
The undersigned, the undersigned
The undersigned, the undersigned

82-2

կկր.

Ք Օ Մ Ա Լ Ա

ՔԵՐԹՈՒԱԾ ԹՍՏԵՐԱԿԱՆ

ՕՍՍԻԱՆԻ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻԻՆ ՅԱՆԳՂԻԱԿԱՆԷՆ

ՆՈՒԷՐ ՄԻՐՈՅ ԵՒ ՄԵԾԱՐԱՆԱՑ

ԱՌ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՃԱՐՏԱՐ ԵՐԳԱՀԱՆ

1863

36455-4.2

ԳԵՐԱՍԱՆՔ

ՓԻՆԿԱԼ

ՀԻՏԱԼԼԱՆ

ԳՕՄԱԼԱ

ՄԷԼԻԼԳՕՄԱ

ՏԷՐՍԱԿՐԷՆԱ

ՊԱՐՏՔ ԳՈՒՍԱՆՔ

Դասերը Մօրնեայ :

7557.57

ՔՕՄԱԼԱ

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա.

ՏԵՐՍԱԿՐԷՆԱ ԵՒ ՄԷԼԻԼԳՕՄԱ

Վերջացաւ որան , էրտովէնի մէջ այլ միայն
Հեղեղատին դըղըչալու լըսուի ձայն ,
Դուստըր Մօրնեայ , հասիր Քրօնայ եղերքէն ,
Աղեղըղ թող , բուռն հար քնարիդ թեւերէն ,
Գիշերն երգովք թող սահի ,
Ի Արտովէնի վրայ մեր խնդութիւնն հռչակի :

ՄԷԼԻԼԳՕՄԱ

Փութայ գիշերն , սով կապուտակ աչոտ կոյս ,
Աղօտ գիշերն հովտին վերայ մութ նստի .
Տեսայ եղնիկ մի Քրօնայ տիամեց մօտ ,
Մըթան մէջ թուէր գետին եղերք մամուտապատ .
Ցաթկեց խկոյն դնաց անհետ :
Օղերեւոյթ մի խաղայր
Իւր ոստածեւ եղջիւրներուն բողորտիք ,
Եւ լուրջ դխօք մեր նախնիք
Քրօնայ դէզ ամսոց մէջէն նայէին :

ՏԵՐՍԱԿՐԷՆԱ

Անշուշտ ասոնք մահ դուշակեն Ֆինկալին ,
Վահանաց Դեռն ինկաւ , յաղթեց Գարադալ ,
Ե՛լ , Գօմալա , քու ժայռէդ , ել արցունքով ,

Ո՛ր Սարնեայ դուստր , ինկաւ սիրոյդ պատանի ,
Իւր ուրուականն մեր բլրոց վրայ թափառի :

ՄԷԼԻԼԳՕՄԱ

Մենիկ նստած է Գօմալայն , մսխրագոյն
Իւր քովն երկու շրնիկ շարժլեն տկանջնին .
Եւ փախուսիկ օդոյն դէմ սրեն ահուանին ,
Կարմիր ծընօտն հանգչի բազկին իւր վերայ ,
Մազերուն մէջ լեռան հողմիկըն խաղայ .
Խոստման դաշտին տանի կասկոյտ իւր աչեր ,
Ո՛ւր ես , Ֆինկալ , չորս դին պատէ բարկ գիշեր :

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ .

ԳՕՄԱԼԱ ԵՒ ՆՈՅՆՔ

ԳՕՄԱԼԱ

Ինչո՞ւ արեամբ , ո՛հ , ուռճացած
Գարունդ գետոց , գնանքու ջուրեր ,
Շառաշն հնչեց պատերազմաց .
Մօռվէ՛ի Գեան 'ի քո՞ն կայ դեռ ,
Գուստրըդ երկնից , ե՛լ , ո՛ լուսին ,
Քու ամպերուդ մէջէն շողա՛ ,
Ե՛լ , որ խոստման դաշտից վերայ
Տեսնամ իւր փայլ սողալատկին ,
Կամ երեւոյթն օդոց , որ լոյս
Գիշերուան մէջ տայ մեր նախնեաց ,
Կարմիր շողովն առ խն սիրած !
Առաջնորդէ իմ քայլերուս :

Անձկու թեանց մէջ սով ինձ պաշտպան ,
 Հիտալլանէն սով զիս փրկէ . —
 Իւր վաշտից մէջ այլ Գօմալայն
 Ֆինկալն ոչ եւս պիտի տեսնէ ,
 Պայծառ նրման առաւօտուն
 Յօղիկ ամալոց մէջ ծագելուն .

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ .

ՀԻՏԱԼԼԸՆ ԵՒ ՆՈՅՆՔ

ՀԻՏԱԼԼԸՆ

Ո՛ մռայլապատ ֆրօնայ մէգ ,
 Ծածկէ՛ շաւիղն արքային .
 Իւր հետքն աչքէս , ո՛հ , հեռացուր , որ մտնամ
 Թէ՛ կր նա իմ բարեկամ :
 Բազմի՛ վաշտերն այլ ցրուեցան , չեն տրուիւր
 Ամբոխք 'ի թինդ վահանին .
 Աղէ՛, արեան վրտակներ
 Թաւալէ՛ , ո՛ Գարուն գետ ,
 Ժողովրդեանն , աւանդ , խոնարհ ինկաւ Գետ .

ԳՕՄԱԼԱ

Ո՛ ծնունդդ ամալոտ զիշերոյն ,
 Գարունի մօտ զըդըչածայն ամերուն ,
 Ո՛հ , ո՞ ինկաւ — Արտվէնի ձեան սէս սպիտակ ,
 Արդեօք շքեղ կր՝ նրման
 Ծիածանին աղեղան :
 Նո՛ւրբ՝ ինչպէս մէգն է բլրոյն ,
 Գանգո՛ւր էին մաղերն 'ի լոյս արեւուն .
 Պատերազմաց մէջ նա երկնից էր կայծակ ,
 Իբր եղջերու անապատի ստաքն արագ :

ՀԻՏԱԼԼԱՆ

Ո՛հ, թէ դամ մի զիւր սիրելին տեսնէի
 Ժայռէն 'ի վայր երբ շնորհագեղ ծռած նայի .
 Աչքըն կարմիր՝ արցունքներով նըսեմցած ,
 Պակշտ ծընօտն իւր կիսաւ չափ խոստովեաց
 Ծամ ծալքերուն մէջ ծածկած .
 Ո՛ հեշտ քամի, դու կուսին
 Մէկ դիւն խիտ ծալք մաղին ,
 Տեսնամ ձերմակ իւր թեւեր ,
 Տեսնամ անձկոց մէջ սիրելի իւր այտեր ,

ԳՕՄԱԼԱ

Ո՛ չարագոյժ Դետդ, ուրեմն
 Ինկա՛ւ որդի Գօմհալին :

Տես, բլրոյն վրայ
 Շանթն որտայ ,
 Փայլակք հրեղէն
 Թեւօք ճախռեն՝
 Գօմալայ բնաւ
 Չեն ազդեր վախ ,
 Քանդի մեռաւ
 Ծինկալն . . . աւա՛ղ :

Ո՛ չարագոյժ Դետդ, ըսէ ,
 Ըսէ, ինկա՛ւ վահաններու խորտակիչն .

ՀԻՏԱԼԼԱՆ

Ազգք եւ ազինք յիրենց լեռներ ցըրուեցան ,
 Այլ արքային ոչ պիտի բնաւ լըսեն ձայն ,

ԳՕՄԱԼԱ

Աղմուկ եւ շիտթ հալածական
 Հովտացըդ վրայ զքեզ վարեն ,
 Ո՛վ աշխարհի հրամանատար ,
 Ըզքեզ աւերք սրաչարեն ,
 Սուղ քայլերով հասնիս շիրմիդ ,
 Կոյս մի քու վրադ , թո՛ղ , ողբա՛ ,
 Գօմալային պէս արտասուտա
 Թարս հասակին մէջ ըլլայ ,
 Ո՛ շիտալլան , ինչո՞ւ ըսիր ,
 Թէ իմ դիւցազներս մեռաւ .
 Քիչ մ'այլ թերեւս իւր դառնալուն
 Յուսով մնայի ես տակաւ ,
 Կըրնայի զինք կարծել տեսեմ
 Այն հեռաւոր ժայռին վրայ ,
 Մառ մի խարէր զիս — բլրոյն հով
 Գայր ականջիս փողոյն ձայն ,
 Ո՛հ . ո՞ տանի զիս Գարունի առ եզերս
 Որ տաքցընեմ արցունքներովս իւր երես :

ՀԻՏԱԼԼԱՆ

Նա սրառկած չէ Գարուն դետին ափանց վրան .
 Քաջք Արտվէնի վրայ կանդնեն իւր գերեզմանն ,
 Անոնց վերայ նայէ՛ , լուսին , ամպերէդ .
 Պայծառ նըշոյլդ անոնց կուրծքին վրայ զարնէ ,
 Որ իւր զինուոց շողշողման մէջ Գօմալա
 Գամ մի Ֆինկալը տեսնայ :

ԳՕՄԱԼԱ

Որդիք շիրմին , կեցէք , տեսնամ , ո՛հ , իմ սէրս .

Որտին մէջ զիս մինակ թողուց . բընաւ ես
 Ձէի գիտէր թէ գոռ մարտից դաշտն իջաւ .
 Գիշերուան հետ սլիտի դառնար , խօսք տըւաւ .
 Դարձաւ արքայն Մօրվէնի :
 Ո՛վ ապառաժ լերան բնակիչ դողդոջուն ,
 Սիրոյս անկումն ինչո՞ւ ինձի շաղկեցիր .
 Ձինք պատանի արեանըն մէջ տեսար դուն ,
 Բայց Գօմալա բան չ'ըսիր :

ՄԷԼԻԼԳՕՄԱ

Ի՞նչ է այդ ձայնն Արտվէնի վրայ — հովտին մէջ
 Ո՛վ է այն լոյսն — ո՞վ գետոց գայ նման ուժին ,
 Երբ բարդ ջուրերըն լուսնին դէմ ծածանին :

ԳՕՄԱԼԱ

Ո՛վ . — Գօմալա սոսկ սխերիմ թ շնամի ,
 Աշխարհակալ սկտին զաւակըն դըժնեայ —
 Դու ամպերէդ զաղեղն ուղղէ Գօմալա ,
 Ո՛ր ուռականդ Ֆինկալի ,
 Անասլատի եղջերւոյն սլէս թո՞ղ իյնայ . —
 Ուրուականացն իւր ահա
 Ֆինկալ խուճրով սլատած գայ .
 Ինչո՞ւ , ո՞վ սէր , դաս վախով
 Յուզել ողիս 'ւ հաճոյքով :

ՏԵՍԱՐՍԱՆ Գ.

ՓԻՆԿԱԼ, ԳԼՐՏԻ ԵՒ ՆՈՅՆՔ

ՓԻՆԿԱԼ

Երգեցէք , Պարտք — Աղբերականց Գարունի
 Պատերազմաց վէպ ձեր երգովք հո չակի :
 Գոռողութեան դաշտերուն վրայ Գարադալ

Մեր գէնքերէն փախըստական ելաւ դնաց ,
 Գընաց հեռուն , օղերեւոյթ տեպեան պէս
 Որ գիշերոյ Ողի մ'իր ծոցն ամփոփէ ,
 Երբ սարերուն վերայ հողմունք գինք մըղեն ,
 Եւ մութ անտառք աղօտ լոյսեր արծրկեն :
 Զայն մի հնչեց — սարէն հողմոյն շառաջն էր ,
 Թէ Սառնոյի սպիտակաձեռն դասեր՝
 Զայն շնորհագեղ որսորդուհւոյն Արամիկնի , —
 Քու ժայռերէդ նայէ՛, Սէր ,
 Գօմալայի ձայնն ականջիս , ս'ն , հնչէր :

ԳՕՄԱԼԱ

Քու հանգստեան քարանձառիդ 'ի ներքեւ
 Տար գլիս , որդիդ դու մահունն :

ՓԻՆԿԱԷ

Ե՛կ հանգստեան իմ քարանձառս , Եկ , արեւ
 Յետ մըրըրկին լոյս ծագէ՛ մեր դաշտերուն .
 Որսորդուհիդ Արամիկնի ,
 Եկ յիմքարայրս հանգստի :

ԳՕՄԱԼԱ

Իւր համբաւովն ահա դարձաւ — ահա զգամ
 Զաջն իւր մարտից յաղթական .
 Բայց այս ժայռիս յանդիման
 Մինչեւ ոգւոյս փարատի վախ՝ հարկ է մնամ ,
 Ո՛հ , քընարն ինձ մօտ բերէ՛ք ,
 Աղջկունք Մօրնեայ , երգեցէ՛ք :

ՏԷՐՍԱԿՐԼՆԱ

Երեք եղնիկ Արամիկնի մէջ Գօմալա

Ջարկաւ — կըրակ ժայռէն 'ի վեր ցօլանայ .

Գօմալայի հանդէսին

Գնա՛, թագաւորդ անտառախիտ Մօրվէնին .

ՓԻՆԿԱԼ,

Որդիք երգաց , աղբերականց Գարունի

Պատերազմաց վէպ ձեր երգովք հռչակուի .

Հրճուի իմ կոյս սախտակաձեռն — մինչդեռ ես

Նկատեմ սիրոյս իմ հանդէս :

ՏԵՍԱՐՍՆ Ե .

ՓԻՆԿԱԼ, ՊԱՐՏՔ ԵՒ ՀԻՏԱԼԼԱՆ

ՊԱՐՏՔ

Գարունդ դետոց , սահէ գըւարթ ալիքով ,

Պատերազմին որդիք փախան ամօթով .

Դաշտաց 'ի ծիր

Նըժոյգներուն հեաքերըն չեն տեսնըւիր .

Գոռողութեան

Թեւերն յօտար

Թո՛ղ տարածեն

Նոքա յաշխարհ .

Խաղաղութեան

Սոսկ մեզ փայլեն

Արեւք ժըպիտ ,

Եւ բերկրառիթ

Շաղով իջնեն

Ստուերք երիկոյն .

Որոյ հրաւէր

Հնչէ միայն ,

Կուռ փահաններ

Դահլիճներուն

Կախեալ մընան
 Որմանց վըրան :
 Մեզ ըզրօսանք Ովկիանու կըռիւներ ,
 Եւ Լօքլինի արեամբ ներկին մեր ձեռքեր ,
 Զուարթ ալիքով
 Սահէ Գարուն — փախան բազմիկքն ամօթով :

ՏԵՍԱԲՍՆ Զ .

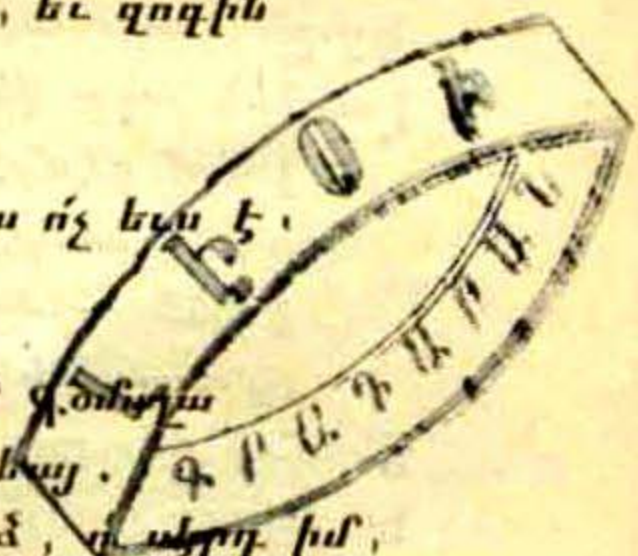
ՆՈՅՆԻ ԵՒ ՄԷԼԻԼԴՕՄԱ

ՄԷԼԻԼԴՕՄԱ

Իջէք , իջէք , թեթեւ մըռայլք , եւ զոգին
 Բարձէք , ս շողք լուսնեկին :
 Ժայռերուն մօտ թալկահար
 Դըրած է կոյսն — սհ , Գօմալա ոհ ես է :

ՓԻՆԿԱԼ

Սպիտակածոց կոյսն իմ սիրոյս՝ Գ. մեջա
 Մեռան , սհ , դուտորքն Նառնեայ .
 Ծմակաց 'ի նիստ հանդիպէ ինձ , զ սիրդ իմ ,
 Մենիկ ժայռիցս երբ գետերուն քով նստիմ :

ՀԻՏԱԼԼԱՆ

Գաղբեցան ձայն որսորդուհւոյն Սըտվէնի .
 Ինչո՞ւ փախուկ կուտոյն հոգին խռովեցի :
 Ե՛րբ սեւաթուխ եղնիկներու որսոյն մէջ
 Ուրախու թեամբ սլիաթի տեսնամ ես ըզքեզ :

ՓԻՆԿԱԼ

Ո՛ մըթայօն սլատանիդ՝ դու , դահլըճիս
 Զի պիտի այլ դու հանդէսին մէջ բաղմիս ,
 Ոչ յետամուղ ըլլաս որսոյս աղեղովդ .
 Իմ թշնամիք պիտի չիյնան քու սըրովդ :

Հանգստեան տեղն , ո՛հ , գիտ տարէք , միւսանգամ
Գեղեցկութիւնն իւր տեսնամ :

Կոյսըն ժայռի սէս տժգոյն

Դըրած է — ցուրտ քամին խռովէ ծալք մագուն ,

Հովուն հարուած լարն հնչեցուց աղեղին ,

Փշրեցաւ նեան անոր ինկած ատենին :

Սառնեայ աղջկան , Գուսանք , գովեստ հիւսեցեք ,

Անունն աւանդ երկնից հողմոց յանձնեցէք :

ՊԱՐՏԳ

Կոյսըն , տես , օղերեւոյթք սլատեցին .

Լուսնին շողք վերամբառնան իւր հողին .

Լուրջ դէմք նախնեաց կուսին վերայ

Իրենց ամպէն 'ի վայր հակեալ

Հակեն — մըթին են յօնք Սառնեայ ,

Ֆիտալլանի աչք հրաթաւալ :

Ճերմակ ձեռքդ , ո՛հ , երբ պիտի բարձրանայ ,

Եւ լըսուի քու ձայնըդ մեր սարուց վրայ :

Ծմակաց 'ի նիստ ըզքեզ կուսանք

Պիտի փնտռեն , այլ չի դտնան .

Երազնուն մէջ՝ հողւոց սիրտիանք

Մերթ պիտի դաս դու յերեւան :

Ականջնուն պիտի հնչէ միշտ քուն ձայն ,

Խնդութեամբ յիշեն երազքն հանգստեան : —

Կոյսըն , տես , օղերեւոյթք սլատեցին ,

Լուսնին շողք վերհամբառնան իւր հողին :

ՊՕՂՈՍ ԵՒ ՎԻՐԳԻՆԻԱ

ԹԱՏՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆ 'Ի ԵՆՍՄԵՆՆԻՍ

ՔԱՂԵԱԼ

Պ. ՏՐ. Ս. ԲԻԵՐԻ ՎԻՊԵՆ

ԲԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԱԼԱԿԱՆԻՆ

1998

ԳԵՐԱՍՍՆՔ

ՏԻԿԻՆՆ ԼԱԹՈՒՐ	Յինամեայ
ՎԻՐԳԻՆԻԱ	19 ամեայ
ՊՕՂՈՍ	20 „
ԼԱՊՈՒՐՏՕՆՆԷ	Կղզւոյն տեղակալը
ԱԼՖՕՆՍՕ	Ծեր բնիկ
ՏՕՄԻՆԿՕ	Ծեր խափշիկ
ԶՕՐԱԿԱՆՔ	
ԲԵՌՆԱԿԻՐՔ	Անխօս գերասանը
ՆԱԻԱՍՏԻՔ	

Տեսարանն է Բօր լուի կղզւոյն Արևելեան կողմը :

178-2015
19 178

17551-57
P

ՊՕՂՈՍ ԵՒ ՎԻՐԳԻՆԻՍ.

ԱՐԱՐՈՒԱԾ Ա.

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա.

Հովիտ անբնակ, ձախ կողմէն երկու հիւղ, և երկու ծառ, մեծադոյն ծառը Պօղոսի հիւղին մօտ, և պզտիկը Վիրգինիայի հիւղին մօտ, բարձր լեռ մը, ձախ կողմէն կղզի մը որուն մէջ է կեղեցւոյ զանգակատուն մը կը տեսնուի:

Պօղոս է՝ Վիրգինիա լեռան ծայրէն կերէտան, Վիրգինիա Պօղոսին ուսին է՝ Պօղոսն ալ պամպուտի էղէֆան ճը կրկնած վար կիջնան:

ՊՕՂ. Քաջալերուէ, քոյր խմ ահա հասանք:

ՎԻՐ. Այո՛, — կարծես թէ ես քեզմէ առաջ քու հիւղդ չէ՞ի տեսած — բայց չուղեցի քեզի խնաց տալ:

ՊՕՂ. Անշուշտ զիս տաղնապի մէջ թողլու համար, այնպէս չէ՞:

ՎԻՐ. Չէ, սիրելի եղբայր, այլ քեզի յանկարծական եւ հաճոյ զարմանք մը պատճառելու համար:

ՊՕՂ. Սակայն ո՞ գիտէ մեր սիրելի մայրը, Ալֆօնսօն եւ Տօմինկօն մեզի համար ի՞նչ տաղնապներու մէջ դեռ կը վարանին. ամբողջ օր մ'է որ տուն չի գացինք:

- ՎԻՐ • Բայց բարի դորձ մը կատարեցինք :
- ՊՕՂ • Որով զմեզ կորսնցուենենուն վրայ թերեւս Հիմա կրկին մխիթարուին :
- ՎԻՐ • Փութանք ուրեմն զիրենք արթընցունենք :
- ՊՕՂ • Ինչո՞ւ իրենց անուշ քունը խռովենք :
- ՎԻՐ • Աղէկ ըսիր, հոս արեւուն ծագումը սպասենք, մինչեւ որ մերոնք ալ արթըննան. այն ատենը, նայէ ի՞նչ աղէկ մտածմունք մը միտքս կուգայ . . . շուարեալ եւ տխուր կերպարանօք անոնք դուրս կելլան . . . մայրս Ալֆօնսօյին եւ Տօմինիօյին կը հարցընէ, « ի՞նչպէս կարելի է որ մինչեւ Հիմա ետ դարձած չըլլան »: այն ատենը մենք ուսերնին կը ցատկենք, զիրենք կը դրկենք . . . փոխափակի կը համբուրենք :
- ՊՕՂ • Վիրգինեայդ իմ, եւ ո՞քու մեղքած որ չըթանցդ վրայ կը տեղայ այդչափ քաղցրութիւն, որով քու ամէն մէկ խօսքդ նոյն իսկ կատակ ըրած ատենդ սիրտս կը զօրացնէ . . . կըսփոփէ . . . եւ զօրաւոր ներդործութիւն մը կ'ազդէ յիս, որով ինքզինքս զերագոյն էակ մը կը կարծեմ :
- ՎԻՐ • Կոյն ազգեցութիւնը կը ներդործեն յիս արդ քու խօսքերդ, եւ շատոնց կուգէի պատճառն հարցունել քեզ :
- ՊՕՂ • Շիտակը ճամբորդութիւննիս երկայն եւ շտաղտկալի էր :
- ՎԻՐ • Իրաւունք ունիս, մեր հաւատարիմ շունն ալ տես ի՞նչպէս յոգնութենէն խտափն վրայ փռուեր է, (Կոփէն) : Այո, դրուցէ ինձի, ինչո՞ւ արեւուն ծագումն այնչափ զիս չի գուարթացնէր որչափ քու ներկայութիւնդ : Ինչո՞ւ մօրս գգուանքն այնչափ

սիրտս շեն յուզեր, որչափ քու մէկ տկնարկութիւնդ: Ինչո՞ւ խմ ոգիս հաճութիւն կը դգայ երբ դու գոհ ըլլաս, եւ տրամութիւն՝ երբ մեղամաղձն յուզէ գքեզ: Ա՛րքջապէս ինչո՞ւ Ա՛խրդինիայն յամենայնի Պօղոսը կը գտնայ իր սրտին մէջ:

ՊՕԴ. Եզրայր եւ քոյր եմք. հեռեւարար սիրոյ ամենէն զօրաւոր հանգոյցոյն իրարու կապուած եմք, ինչպէս որ կըսէ հայրերնիս այս հարցմունքն իրեն ըրած ատենս: Մեր ոգիքը իրարու պարզըւելով գոհ կըլլան: Երբ բլրին ծայրէն կը դիտեմ գքեզ մինչդեռ այս հովտին մէջ կը քայլես, գքեզ թեթեւընթաց նազելի կաքաւուն կը նմանցընեմ. գքեզ պատող օդոյն մէջ, քու կեցած տեղերդ շեմ դիտեր ի՞նչ հաճոյք կան որ դիս կը դմայլեցնեն: Արկնից կապոյտը քու աչքերուդ պէս չի հմայեր, Պէ՛նկալիներուն երգը քու ձայնիդ չափ անոյշ չէ — վարդի նորածին կոկոն կը նմանիս . . . ո՛հ, Ա՛խրդինիա, խմ թարմ հատակիս մէջ . . . եւ երջանիկ էի . . . այլ արդ հեշտին մեղամաղձ մը սիրտս . . . ո՛հ, Ա՛խրդինիա, քու քովդ խօսքերուս թեւն անգամ կը կորսնցնեմ:

ՎԻԲ. Բայց մեք ինչո՞ւ զիրար այսչափ կը սիրեմք արդեօք:

ՊՕԴ. Կարծեմ այն ամէն անձինք որ մի եւ նոյն յարկին տակ կը մեծնան, պէտք է նոյն կերպով զիրար սիրեն: Կը տեսնաս մեր թռչունները, միթէ մի եւ նոյն բունին մէջ սնած չե՞ն. անոր համար մեզի պէս մէկգմէկ կը սիրեն: Չե՞ս լսեր ինչպէս զիրար կը կանչեն, եւ ծառէ՛ի ծառ իրարու խօսակից կըլլան, ինչպէս որ արձագանքը աս

հովտիս մէջ երգած եղանակներդ իմ ականջս կը բերէ, եւ ես լեռան ծայրէն քու երգիդ խօսքերը կը կրկնեմ: Նոյն խակ հաւատարիմ շուներնիս որ մեր մայրը մեզի հետ մեծցուցած է կարծես թէ մեր լեզուն կը հասկընայ, մեր հաճոյիցը վերայ կը հրճուի, եւ մեր ցաւոց ատենին ինքն ալ կը վշտանայ:

ՎԻՐ. Դիտեցիր երբ մեզ դիմաւորեց ինչպէս զուարթութեանէն կը խայտար:

ՊՕՂ. Առանց իրեն անհնարին սխտի ըլլար որ ճամբանիս գտնայինք:

ՎԻՐ. Լեռան վրայ ելած ատեննիս երբոր զիս ուսդ առիր, տեսար ինչպէս քեզ կը շոյէր:

ՊՕՂ. Կարծես թէ ինձի կուզէր շնորհակալ ըլլալ որ իմ յոգնած ըլլալուս շինայելով ուզեցի քեզի յոգնութիւն առնել տալ — եւ այս ինչու — վասն զի քու հիւղիդ մէջ կը սրառկի, վասն զի միշտ քու քովդ է . . . նոյն խակ գաղանք՝ իրենց որջոյն ընկերակից անասնոց վրայ՝ տեսակ մը սէր կունենան:

ՎԻՐ. Ես ամէն օր մօրս, հօրս, Տօմինիոյին համար Աստուծոյ աղօթք կընեմ, բայց քեզի համար որ աղօթեմ, կարծես թէ նոր ոյժ մը կը զօրացնէ զիս, եւ աւելի եռանդեամբ կաղօթեմ:

ՊՕՂ. Ուստի . . . :

ՎԻՐ. Ի՛նչ գիտնամ . . . :

ՊՕՂ. Այս սէրը . . . :

ՎԻՐ. Կարծես թէ օրէ օր աւելնալու վրայ է:

ՊՕՂ. Ինչպէս քու գեղեցկութիւնդ կը զարգանայ, նոյնպէս ալ յիս դիտակցութեան զգացումը, զքեզ

տեսած ատենս կը հիանամ, եւ հիանալով կը սրաշտեմ զքեզ . եթէ դիմացդ գեղեցկութիւնը բաղդատեմ հողւոյդ անկեղծութեանն հետ, վա՜յելչութիւնդ առաքինութեանդ հետ՝ կը տեսնամ որ այդ յատկութիւններդ օրէ օր աճելու վերայ են . . . եւ ս'հ, յետ Աստուծոյ կը հարկադրիմ ամէն իղձերս քեզի նուիրելու :

ՎԻՐ . Ո՛հ, այս խօսքերդ սրտիս մէջ անսովոր հաճոյից կիրքեր կը յարուցանեն, բայց միանգամայն անձանօթ տագնապ մը կը նեղէ զիս . եւ . . . չէ՛, մենք միշտ իրարմէ անբաժին պիտի մնանք :

ՊՕՂ . Եւ ո՞ կրնայ բաժնել զմեզ, եթէ իրարու համար ծնած եմք, եթէ . . . տես, դիտէ՛ մեր ծնած օրը տնկուած քոքենիները, որոնց կոճղները մեր տարիքներուն թիւը կը նշանակեն . ես քեզմէ տարւոյ մը չափ աւելի մեծ եմ . մեր ծնողքը խանդաղատանօք մեր անունները այն ծառերուն վրայ փորագրեր են . տես անոնց դադաթները իրարու կը խառնուին, եւ մէկին տերեւները միւսին տերեւոյ հետ հիւսուած են, իբր թէ մեզ գուշակելու համար, որ մենք ալ միշտ այսպիսի սերտ զգացմամբ վառուած . . . :

Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Բ .

ՏՕՄԻՆԿՕ (լէռան ծայրէն) և նոյնք

ՏՕՄ . Ահա, ահա հոն են . (ներսէն) :

ՎԻՐ . Եկան . . . փութանք . . . :

- ՊՕՂ. Պահաւարտինք,
 ՎԻՐ. Չէ . . . վերջը :
 ՊՕՂ. Արդեօք զմեզ տեսան :

Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Գ .

ՏԻԿԻՆՆ ԼԱԹՈՒՐ , ԱԼՖՕՆՍՕ , ՏՕՄԻՆԿՕ (Լեւեւեւ

իջանելով) և նոյնք :

- ՏԻԿ. Գուտար խմ . . . Պօղոս : (Ընդգրկեմ շէրեաւս «իւն») :
 ՎԻՐ. Մայր խմ :
 ՊՕՂ. Ես ալ դրկեմ զքեզ :
 ԱԼՖ. Սիրեցեալք խմ :
 ՊՕՂ. Մայր խմ , Ալֆօնսօ , Տօմինկօ :
 ՏՕՄ. Սիրելի տէր խմ , գիտնայիր թէ մեզ որչափ քալեցուցիր . . . :
 ՏԻԿ. Գիշերն ո՞ւր անցուցիք — մենք չըջակայ լեռները թափառելով անքուն մնացինք :
 ՏՕՄ. Ամէն կողմ ձեր անունը բարձրաձայն կը կանչէի , Պօղոս , Վիրգինիա :
 ԱԼՖ. Եւ արձագանքը միայն մեր ողբոց պատասխան կուտար :
 ՏԻԿ. Ո՞ւր գացեր էիք :
 ՎԻՐ. Բարեգործութիւն մը ընելու :
 ՊՕՂ. Մեզի միշտ խրատ կուտաք , թէ մարդս միայն իր անձին համար պէտք չէ ապրի :
 ՎԻՐ. Եւ թէ իր նմանեացն օգնելու է :
 ՊՕՂ. Մենք ալ ձեր խրատը 'ի գործ դրինք . . . :
 ՎԻՐ. Վասն զի Աստուած ալ բարեգործութիւնը կը

պատուիրէ :

- ՊՕՂ . Եւ բարեգործութիւնն առանց վարձատրելու չի
թողուր :
- ՏԻԿ . Բայց ուր դացեր էիք :
- ՎԻՐ . Պատմեմ ձեզ . . . :
- ՊՕՂ . Ինձ մտիկ ըրէք :
- ՏԻԿ . Յողնած եմ , քիչ մը նստիմ : (Ն. 47)
- ՎԻՐ . Մօրս քովը ես պիտի նստիմ :
- ՊՕՂ . Երէկ առաւօտ երբոր Բամիլմուսի մատուռը դա-
ցիք . . . :
- ՎԻՐ . Ես ճաշը պատրաստելու վրայ էի , եւ Պողոսն ալ
պտուղ կը քաղէր . . . :
- ՊՕՂ . Խափշիկ կի՛ն մ'անդիէն եկաւ , եւ հեծեծելով մեր
առջեւը ծունկ շոքեցաւ . . . :
- ՎԻՐ . Ես եւ Պողոս խեղճուկը վեր վերուցինք , եւ այն
այն ալ գրեթէ ուժաթափ , մեզմէ քիչ մը հաց
ուղեց . . . :
- ՊՕՂ . Վիրդինիայն նախաձաշիկն հանեց անոր տուաւ . . .
- ՎԻՐ . Պողոսն ալ ձեռքի պտուղները :
- ՊՕՂ . Ի՞նչ ըսեմ քիչ մ'ոյժ առնելէն վերջը գլխուն ե-
կած թշուառութիւնը պատմեց մեզի :
- ՎԻՐ . Իւր տէրը խեղճը աղէկ մը ծեծելէն վերջը գինքը
վռնտեր է :
- ՊՕՂ . Եւ գրեթէ մէկ ամիս այս անտառներուն մէջ թա-
փառեր է . . . :
- ՎԻՐ . Վայրի կաղին ուտելով . . . թշուառ կի՛ն :
- ՊՕՂ . Վերջապէս յուսահատելով միտքը դքեր է որ ինք-
զինքը ծովը նետէ :
- ՎԻՐ . Բայց աղէկ որ Նախախնամութիւնը գինքը մեզի
խրկեց :

- ՊՕՂ. Վիրգինիայն խօսք տուաւ որ տիրոջը հետ զինքն հաչտեցնէ :
- ՎԻՐ. Ընդհակառակն Պօղոսը չէր ուզեր որ յանձնառու ըլլամ :
- ՊՕՂ. Պատճառաւ տեղւոյն հեռաւորութեանը : Ի՞նչ կը կարծէք . եռասալին լեռնէն անդին , եւ սեւ դետին եզերքը կը բնակի եզեր :
- ԱԼՖ. Պօղոսն իրաւունք ունէր :
- ՏՕՄ. Թշուառական ալ ճամբայ մը :
- ՎԻՐ. Սակայն ես չի համոզուեցայ . . . բայց դու Պօղոս , չըլլայ որ նեղանաս . իրաւ է , այս անգամ քու կամքիդ չի համաձայնեցայ , բարեգործութիւն մը ընելու առիթը չէի կրնար փոխցնել :
- ՊՕՂ. Ես ալ անոր համար գլուխ ծռեցի եւ քեզի ընկերացայ :
- ՏԻԿ. Վերջապէս իւր տէրը կըրցա՞ր դտնալ :
- ՎԻՐ. Ի՞նչպէս չգտանք : Տանը սեմին վրայ կեցած իւր շաքարի եղեգները մշակող գերիներուն հրաման կուտար . ի՞նչ սոսկալի տգեղ մարդ . թութակի դէմք ունէր . խոժ ու կերպարանքով մը մեզ ընդունեցաւ . . . :
- ՊՕՂ. Բայց Վիրգինիայի աղաչանապը չկրցաւ դիմանալ :
- ՏՕՄ. Խափշիկը նորէն իր քովն առաւ :
- ՎԻՐ. Հարկաւ :
- ՊՕՂ. Շատ բռնադատեց որ հետը կերակուրի նստինք :
- ՎԻՐ. Բայց ես չուզեցի կենալ , որպէս զի ըրած բարիքիս փոխարէն մը ընդունած չի սեպուիմ :
- ՊՕՂ. Միանգամայն թե որ ուշանայինք ձեր տաղնապն ալ միտքերնիս բերինք , ուստի անմիջապէս ճամբայ ելանք :

- ՏԻԿ . Բողոք օրն ինչպէս կըրցաք անթի դիմանալ :
- ՎԻՐ . Աստուած գիտէ թէ ինչպէս ետ դարձանք : Ահա նէն դար վեր ելած ատեննիս շատ տեղ Պօղոս գիտունն առաւ :
- ԱԼՓ . (Ո՛վ անմեղութեանն :))
- ՊՕՂ . Ի դարձին սրտազլից արմաւենի մը տեսայ , սրտուղները փրցուցի ու կերանք :
- ՎԻՐ . Յանկարծ առուակի մը խոխոջանքը տկանջիս դարկաւ , Պօղոսին իմաց տուի ու գացինք փութով աղբերակը գտանք ու սրայծառ ջուրէն անոյշ անոյշ խմեցով , կարծես թէ նոր կենդանութիւն առի :
- ԱԼՓ . Տիկին , շըսի՛ ձեզ , Աստուած ոչ զոք էրեսի վրայ կը թողու , եւ անմեղ ողբոց վրայ մասնաւոր խընամք կուեննայ :
- ՏԻԿ . Բայց մօր մը սիրտը չէր կըրնար համազուելով հանդարտիլ :
- ԱԼՓ . Տառապանաց մէջ միայն խոհականութեան ճայնին մտիկ ընելու ենք : Արջանկութեան մէջ ամէն մարդ գիտէ խոհական սրտագամներ տալ . բայց ճշմարիտ խոհականութիւնը թշուառութեանց մէջ կը տեսնուի : Արբոր մատուէն դարձանք , եւ ըզ ձեզ հոս շիգանեցով՝ լեռներն ու անտառները կը թափառէինք , սիրտս լանջացս մէջ կը տրոփէր , տխուր արկած մը կասկածելով , բայց խոհականութիւնը կը հանդարտէր գիտ յիշեցնելով թէ Աստուծոյ հսկող աչքը կառաջնորդէր ձեզի :
- ՏԻԿ . Ձեր առաքինական խօսքերը կըզմայլեցնեն գիտ , եւ ցաւագին սրտիս վէրքերը կարծես թէ կը գոցեն . . . եւ դուք միայն կրնաք . . . Վիրգինիս

կուլանս . . . ինչո՞ւ համար :

ՎԻՐ . Ի՞նչպէս չիլամ, քանի որ կը մտածեմ որ խմ սլատ, ճառագաս դուք այնչափ սրտմաշուք . . . այնչափ . . . ո՛հ, եղբայր մէյ մ'ալ չենք ըներ . . . :

ԱԼՖ . Մանաւանդ թէ ուրիշ անգամ ալ զնոյնը գործելու էք, բայց բիշ մը սլակաս արտորալով . թէ որ սպասէիք մեր մատուէն դառնալուն, թոյլ կուտայինք որ Տօմինիօն հետերնիդ գայ, կամ ես ձեզի կընկերանայի :

ՎԻՐ . Հաւատարիմ շուներնիս եկաւ մեզ գտաւ :

ՏՕՄ . Շո՞ւներ . տեարք խմ, չըսի՞ ձեզի թէ շունը անոնց քայլափոխներն հոտուըտալով կերթար վերենք կը գտնար :

ՊՕՂ . Թէ որ շունը հետերնիս չըլլար . . . :

ՎԻՐ . Անչուշտ անտառին մէջը սխալի կորսուէինք :

ՏՕՄ . Իսկ հիմա խեղճ շունը ո՞ր է . . . ահա ահա գետինը լաւ մը փռուեր է :

ՊՕՂ . Խեղճը յողնած է . . . :

ՎԻՐ . Թշուառ խափշիկ կնոջ արցունքներուն չի կրցայ դիմանալ :

ՊՕՂ . Թէ որ դուք ալ լսէիք ի՞նչ սրտաշարժ բառերով իր դժբաղդութիւնները կը սլատմէր, թէ որ ուսերուն վրայ դուք ալ տեսնայիք իւր վայրագ տիրոջը տուած հարուածներուն նշանները . . . :

ՏԻԿ . Բաւէ որդեակք խմ, Գողտր որդեակք, տառապաղին յիշատակի մը ո՞ անոյշ աւանդք, դուք բոլոր օրն խմ ցաւերս կարթնցնէք, բայց միանդամայն խմ երջանկութիւնս՝ ի ձեզ է : Անցան չարիք, առաքինի գործոյ մը գոհութիւնը կը զուարթացնէ զձեզ, քանի որ դուք բազկացս մէջ էք՝ ես ալ երջանիկ եմ :

ՎԻՐ • Ուրեմն մեզի նեղացած շէք :

ՊՕՂ • Կըրնամ ձեր գիրկը դիմել :

ՏԻԿ • Զըլայ որ երբէք իմ գրկէս բաժնուիք . երթանք ներս , մեր գոհութիւնն Աստուծոյ մատուցանելու :

ՏՕՄ • Վերջն ալ կերակուր կուտենք . տեսնաք ձեզի այս ատու ինչ ախորժելի նախաճաշիկ մը պիտի կերցընեմ : (Նո՞ւյ յափշտակուի)

ՎԻՐ • Պօղոս չես կրնար երեւակայել թէ որչափ հոգնած եմ . — խիստ շատ . . . :

ՊՕՂ • Եւ ես բնաւ չեմ հոգնիր , բաւական է որ քու աչքըդ ինձի դարձնես միշտ , եւ ես քու քովդ ըլլամ :

ՎԻՐ • Միշտ :

ՊՕՂ • Երթանք : (Գրիշտատուն ճարտէնն 'ի հիւղն :))

ՎԵՐՁ Ա • ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՅՆ

ԱՐԱՐՈՒԱԾ Բ.

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա.

ՏՕՄԻՆԿՕ աթոռները աեղաւորցնելով:

ԴՕՄ. Տօմինիօ փութա՛, այս առտու արեւը իր շրջանին
կէսը չի հասած ցորեկւան կերակուրը տալու է :
Հարկաւ ամէնքս ալ հողնած ենք, սկէտք է
որ վայրկեան մ'առաջ քիչ մ'ուտելիք ծամ՝ ծը-
մենք. երբոր ստամոքքը ձայն կուտայ, ճաշու
ժամն այն ատենն է . . . 'ի դարձին ամենէն առաջ
եւս զիրենք տեսայ. ի՞նչ կայտառ մանկախի . . .

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ.

ՏԻԿԻՆՆ ԼԱԴՈՒԲ, ԱԼՓՕՆՍՕ ԵՒ ԿՈՅՆ

ՏԻԿ. Տօմինիօ, կերակուրը փութա՛ սլաորաստէ. եւ
սեղանը հոս դուրսը դիր :

ՏՕՄ. Շատ լաւ. քիչ մ'ալ զով օդ շնչելու որ ըլլանք,
ախորժակնիս աւելի կարթննայ. եւ թէպէտ խոր-
տիկներու առատութեան մէջ շենք լողար, սա-
կայն քչիկ ճաշերնիս ալ զուարթութեամբ կու-
տենք : (Կերեւ)

ԱԼՓ. Ուստի տիկին, մեր խօսակցութեան նիւթոյն դառ-
նալով, Պօղոսի եւ Վիրգինիայի նկատմամբ ի՞նչ
միտք ունիք : Այս գիշերուան դիպուածին վրայ
կարծեմ որոշեցիք որ զիրենք ամուսնացնէք : Մի

Եւ նոյն յարկին տակ աճելով, մի եւ նոյն զգացմունքներով կրթուած ըլլալով, իրենց սիրտը այնպիսի փափոխակի յարակցութեամբ մը իրարու միացած է, որ իրենց փափակ հասակին մէջ եւ զիրար եզրայր ու քոյր կարծելով, առանց գիտնալու իրարու սիրահարուած են, անանկ որ դուք իսկ սրտաշաճ կը սեպէք իրենց անմեղութիւնը չի վրդովել. բայց եզրայրական մտերմութիւնը մէկ մ'որ բուն սիրոյ կիրքի փոխուի, կրնայ բաւական թումբ մը սեպել որ արդիւ է զիրենք մոլորութեան միջը գահավիժելէն, մանաւանդ երբոր իրենց վիճակին գիտակցութիւնն ունենան. Հարկ է ուրեմն անհրաժեշտ որ իրենց անբիծ սրայծառութիւնը քանի որ կորսնցուցած չեն, սըրբազան կապով մը երկու գեղեցիկ հոգւոց առաքինութիւնը սրակէք:

ՏԻԿ • Ուրեմն կը կարծէք որ . . . :

ԱԼՓ • Առանց յապաղելու իրենց հարսանիքը կարգադրելու է ուստի դո՛ւ եմ որ հիմակ ընէ սկսեր էք Վիրգինիային հասկըցնել որ Պօղոս իւր եզրայրը չէ:

ՏԻԿ • Գիտէք որ այս սրտարուակը . . . :

ԱԼՓ • Իրենց անմեղութիւնն ապահովցնելու համար ատենօք հնարեցիք. Բայց հիմակ որ տարիքնին կը հասուննայ եւ անոր հետ միատեղ կիրքերը կըսկըսին սրտերնուն անարգել տիրանալ, հարկ է որ հետերնին ուրիշ ընթացք մը բռնէք:

ՏԻԿ • Ո՛ մտերիմ բարեկամ ի՛նչ վէրքեր կը գրդուես, Ես դ՞ուտոր աղնուատո՞հմ եւ հարուստ ընտանեաց ի՛նչ օժիտ կրնամ տալ Վիրգինիային, բայց եթէ

խմ արցունքս եւ խմ թշուառութիւններս : Պօղոս
աղքատորդի եւ ապրելու միջոց մը չունենալով ,
մեր մահւոյնէ վերջը , (յուսամ թէ ուչ ,) ինչ-
չով Վիրգինիայն պիտի կարենայ խնամել : Կրենց
զաւակաց ինչ ստացուածք պիտի թողուն . ինչ
կրթութիւն պիտի կարենան տալ անոնց . ինչ —
Ալֆօնսօ խորհրդածէ , որոչէ ինչ ընելու եմ , եւ
օգնէ ինձի :

ԱԼՖ . Ուրեմն շէք ուղեր որ աղնուական անձանց դուս-
տրը եւ քեռորդի Վիրգինիայն՝ սամկորդի Պօղո-
սին հետ ամուսնանայ :

ՏԻԿ . Լռեցէք , անոնք են :

ՏԵՍԱՐՍԵՆ Գ .

ՎԻՐԳԻՆԻԱ , ՊՕՂՈՍ ԵՒ ՆՈՅՆՔ

ՎԻՐ . Մեր մայրը թող գրուցէ

ՊՕՂ . Անշուշտ կը գրուցէ :

ՏԻԿ . Մեր վրայ կուգան : (— Ալֆօնսօ)

ՎԻՐ . Սիրելի մայր , դուք Պօղոսին հասկըցուցէք :

ՊՕՂ . Վիրգինիայն կըսէ թէ մենք եղբայր եւ քոյր չենք :

ՎԻՐ . Աղօթքէն վերջն էր՝ մայրս ինքն ինձի այնպէս ը-
սու :

ՏԻԿ . Սիրելի որդեակք նստեցէք , եւ գրուցելու խօսքե-
րուս մտադիր եղէք :

ԱԼՖ . Մտիկ ըրէք , աշխարհիս փորձանքներէն խրատ
առէք : (Նսփին)

- ՊՕՂ. Վիրգիինիա, ինչպիսի ըսէ արդեօք } շած իայնու
 ՎԻՐ. Չը գիտեմ : } (Իբարու :)
- ՏԻԿ. Հարկ է որ իմ ընտանեացս եւ իմ թշուառութեանց
 ցրա զձեզ տեղեակ ընեմ, որպէս զի կենաց աս-
 պարէզին մէջ իմ անցքերս ձեզի հայելի ըլլան :
 Ես Մէրմի դուքսին աղջիկն եմ, որ Նորմանտիոյ
 մեծահոշակ ընտանիքներէն մէկն է թէ ազ-
 նուականութեամբ եւ թէ հարստութեամբ : Տը-
 լաթուր անուամբ ազատի մը սիրահարուելով,
 առանց իմ ծնողացս հրամանին անոր հետ
 ամուսնացայ, եւ զքեզ ծընայ սիրելիդ իմ
 Վիրգիինիա :

ՊՕՂ. Իսկ իմ հայրս ո՞վ է :

ԱԼՖ. Խօսակցութիւնը մի ընդհատեր :

ՏԻԿ. Թէ քաղաքական եւ թէ զինուորական ասպարէզ-
 ներուն մէջ բաղդը Տըլաթուրին անյաջող ըլլալով
 հարկադրուեցաւ հայրենիքը թողլու, ոչ այնչափ
 լաւագոյն բաղդի հանդիպելու յուսով՝ որչափ իւր
 հայրենակցաց շարամիա գոռոզութենէն ինքզինքն
 ազատելու համար : Եկաւ հոս Բօրլուի կղզին,
 շաքարի եւ բամպակի առուտուրով զբաղելու,
 զորոնք ցանկելու եւ մշակելու համար շատ թե-
 ւերու կարօտ ըլլալով, պարտաւորեցաւ դերիներ
 գնել : Հետեւաբար Մատակասկար գնաց զիս հոս
 թողլով յղի վիճակի մէջ : Գնաց բայց չի դարձաւ,
 (լս) Ալֆօնսօ, անկարելի է որ դառն յիշատակներ
 անլաց պատմեմ :

ՎԻՐ. Ինչ եղան որ :

ՊՕՂ. Մտիկ ընենք :

ԱԼՖ. Խեղճը տարափոխիկ տէնդով մը դարնուելով, վախ-

ճանեցաւ 'ի Մատակասկար , ուր ինչպէս որ լսեցիք , գերիներ գնելու դացեր էր :

ՎԻՐ • Հայր իմ , (Լ. Գ)

ՏԻԿ • Վիրգինիա , մի լար :

ՊՕՂ • Լ. Բ. Է :

ԱԼՖ • Արցունքդ սրբէ :

ՏԻԿ • Օտար երկրի մը մէջ անօգնական մնալով յետին թշուառութեան մէջ ինկայ , որովհետեւ ամուսինս ունեցած ստակը հետը տարած էր :

ՊՕՂ • Ինչո՞ւ ստակները չի պահանջեցիք որ ետ դարձնեն :

ԱԼՖ • Որդեակ իմ , դու չես գիտեր թէ իր ընտանիքէն հեռու մեռնիլն ի՞նչ է :

ՎԻՐ • Բայց իր սպասաւորները . . . :

ՏԻԿ • Խօսքս չերկնցունեմ . ամուսնոյս հետ ամէն րան կորուսի , միայն Տօմինիօն մնաց հետս , աւելի բարեկամ քան թէ ծառայ : Յուսահատութեանէս մայրաքաղաքը թողուցի , եւ եկայ այս հովտիս մէջ բնակելու , ուր իմ եւ խեղճ Տօմինիօյին աշխատութեամբը այս հիւզս շինեցինք , եւ ապրուստնիս ճարելու համար սկսանք սա կըտոր հողը մշակել , եւ առաջադրութիւն ըրի որ կեանքս այս մենաւոր տեղս աւարտեմ :

ԱԼՖ • Հոս քու մօրդ Մարգարիտային ծանօթացաւ , որ հազիւ զքեզ կաթէն կտրեր էր , եւ որ Վիրգինիայի ծննդեան լատեն Տիկին Վաթուրին քոյն օգնական եղաւ . բայց քիչ ատենէն ետքը , իր թշուառութեանց բեռան տակն ընկճուելով Մարգարիտայն ալ վախճանեցաւ :

ՊՕՂ • Ո՞ր աղետալի լուր . իմ մայրս ալ վախճանած է :

ՏԻԿ • Այս մտերիմ բարեկամը , որ մարդկան շարութէ .

նէն տաղտկացած դիմացի հովիտը քաշուած էր :

ԱԼՖ • Այս թշուառութեան վրայ սիրտս խղճալով , եկայ Մարգարիտային տունը բնակութիւնս հաստատեցի , եւ զքեզ , սիրելիդ իմ Պօղոս , իմ որդւոյս պէս մեծցուցի :

ՊՕՂ • Իսկ հայրս :

ԱԼՖ • Պատշաճ ատենին իւր պատմութիւնն ալ կը դրուցեմ քեզի :

ՏԻԿ • Այն ատենէն 'ի վեր առաջադրեցինք որ զձեզ իբրեւ եղբայր եւ քոյր մեծցընենք , որպէս զի փոփոխակի սիրով միատեղ աճիք , եւ եղբայրական ընտելութեամբ ապրելով օր մը իբրեւ գողտր ամուսինք իմ վերջին հառաջանքս դուք ընդունիք : (Լուսնի :)

ՊՕՂ • Վիրգինիա :

ՎԻՐ • Պօղոս :

ՊՕՂ • Չէնք եղբայր եւ քոյր :

ՎԻՐ • Բայց ես զքեզ առջինէն աւելի կը սիրեմ :

ՊՕՂ • Ես ալ կըզգամ որ Վիրգինիային վրայ ունեցած սէրս կաւելնայ :

ԱԼՖ • Որդեակք իմ , որչափ որ ձեր սէրը անարատ պահէք , երկնից օրհնութիւնը վրայներնէդ անպակաս կըլլայ , տարակոյս մի ունենաք , ձեր հարսանիքը կը կատարուի :

ՏԻԿ • Հազիւ որ քիչ մը վաստակ ճարէ . . . :

ՎԻՐ • Սէրը կարծեմ . . . :

ԱԼՖ • Այս միութիւնը կատարելու միակ միջոցն . . . :

ՏԻԿ • Բայց սէրը միայն չբաւէր ամուսնութեան լուծը տանելու համար . ձեր եւ ձեր որդւոց ապրուստին բաւելու չափ պէտք է որ ստացուածք ալ ունենաք :

ՊՕՂ. Ուրեմն ի՞նչ ընելու է :

ՎԻՐ. Ես Պողոսին համար ամենայն աշխատութեան յանձնառու կըլլամ :

ԱԼՖ. Մտիկ ըրէք, Տիկիներն Վաթուր առանց մասնաւոր նպատակի մը ձեր էական վիճակը այսօր ձեզի չի յայտնեց. Պողոսը՝ որովհետեւ Վիրգինիայն այնչափ կը սիրէ, պէտք է որ երկու ամսոյ չափ Հնդկաստան երթայ, հոն մեր շաքարները եւ բամպակի հիւսուածքները ծախէ, եւ անոնց բերած ստակովը գերիներ գնէ, որով մեր մշակութիւնը կաւելնայ, եւ դուք ալ ապահով օժիտ մը ձեւացուցած ըլլաք ձեզի, եւ թէ Սատուած շնորհէ, ձեր դաւակաց համար :

ՏԻԿ. Սիրելիդ իմ Պողոս, ի՞նչ կըսես :

ՊՕՂ. Չէ այդ առաջարկութիւնն ինձի հաճելի չերեւար :

ՎԻՐ. Կարելի է արդեօք այնպիսի հնար մը դտնալ որով Պողոսէն չի հարկադրիմ բաժնուիլ :

ՊՕՂ. Զարմանալի չէ՞ որ կուզէք զիս Վիրգինիային միացընել, եւ անմիջապէս զմեզ իրարմէ բաժնելէն գործի կըսկսիք : Բաց 'ի ասկէց, սիրելի հայր իմ, դուք ինձի սորվեցուցած չէ՞ք որ մարդիկ ամենք եզրայր են եւ պէտք է զիրար երջանիկ ընելու աշխատին : Եւ կուզէք որ իմ մեծութեանս որպէս զի միջոց մը մ'ըլլան՝ իմ նմանիքս ստակով զընեմ :

ԱԼՖ. (Գեղեցիկ ոգւոյ ազնուական զգացմունք :)

ՊՕՂ. Չէ, տարակոյս մի ունենաք. մեր քրտինք կը բաւեն մեր ապրուստը ճարելու. եւ ապրուստնիս ճարելէն վերջը ուրիշ բանի չենք փափաքիր :

Վիրգինիայն բամբակ կը հիւսէ , եւ եւ Տօմիէնէօն մեր անունդը հողէն կը հանենք , մեր դաւակներն ալ թո՛ղ մեր օրինակին հետեւին . եւ ամէնքըս համաձայն կօրհնենք մեզ հովանի եւ օգնական երկինքը , եւ մեր միութեանն առիթ սիրելի ծնողքնիս :

ՎԻՐ • Այո՛, Պօղոսն իրաւունք ունի :

ՏԵՍԱՐԱՆ Դ .

ՏՕՄԻՆԿՕ

Բերէ զսեղանն և զսկուտեղս եւայլն , անձեռոց , տերևս , կերակուրս , բրինձ երեսալ , և գեանախնձոր :

ՏՕՄ • Ահա ամէն բան հոս է : Ուղեցիք որ բաց տեղը ճաշու նստիք , ահա սեղանը կը պատրաստեմ , արեւէն այրելու վախ ալ չիկայ , կարծես թէ երկինք կամաւ ամպտտեր են :

ՊՕՂ • Սիրելի մայր , պատասխան չէ՞ք տար . հայր իմ , մօրս հակառակելուս պատճառաւ ձեզ նեղացուցի՞ արդեօք :

ՏԻԿ • Հիմա ճաշի նստինք , եւ վերջը այսօր . . . :

ԱԼՖ • Այո , այսօր ջանանք ամեն բան կարգի դնելու :

ՏՕՄ • Ուրախացէք , որդեակք , ցնծացէք :

ՎԻՐ • Բայց պէտք է որ Պօղոս միշտ . . . :

ՊՕՂ • Քուքովէդ չի հեռանայ . թո՛ղ , հայրս զմեզ կը հողայ :

ՏՕՄ • Ի՞նչ կայ . տխուր էք :

ՎԻՐ • Մայրերնիս կուզէ . . . :

ՏԻԿ • Վիրգինիա , կերակուրի , (Աճէ՛ս նստինն :))

- ՏՕՄ • Սեղանին վրայ ամէն դէշ մտածմունքներ մէկ դի-
թողլու է . (Բաժանէ զէրակոսն :) նախ ձեզի , որով-
հետեւ ամէնէս աւելի հոգնած էք . . . վերջը
տիկնոջս :
- ՎԻՐ • Տօմինկօ դու նախ սկսէ ուտել , որովհետեւ ամե-
նէս ծեր ես , եւ մեզմէ աւելի սննդեան պէտք
ունիս :
- ՏՕՄ • Կը սխալիք , ես ծեր եւ ամէնէդ աւելի խեղճուկ
ըլլալու համար ամէնէդ ալ աւելի վարժ եմ իմ
ստամոքսիս հրամայելու . բայց ձեզի պէս երիտա-
սարդներուն ստամոքսը խօսք չի հասկընար :
- ՎԻՐ • Մօրս , Ալֆօնսօյին , եւ սիրելի Պօղոսիս կենացը :
(Ը՛հէ :)
- ՊՕՂ • Վիրգինիա քու գաւաթդ ինձի տուր : Ես ալ այս
բաժակս կառաջարկեմ . . . :

ՏԵՍԱՐԱՆ Ե .

ՆՈՅՆԻ ԵՒ ՊՈՒՐՏՕՆՆԷ

Քանի մը զօրականաց հետ , որ դրամոյ սնտուկ մը բերեն :

- ՊՈՒ • Բարի լոյս ձեզ , որդեակք :
- ՏԻԿ • Կզզւոյն տեղակալը . . . ի՛նչ անակընկալ պատիւ
. . . կը ցաւիմ որ . . . :
- ՊՈՒ • Նստեցէք , նստեցէք :
- ՏՕՄ • Հրամեցէք , վրան անձեռոյ մ'ալ դնեմ որ նստա-
րաննիդ աւելի կակուղ ըլլայ :
- ՏԻԿ • Արդեօք կը հաճէի՞ք ներս հրամմել :
- ՊՈՒ • Զէ , հոս ալ աղէկ : Այդ օրիորդը , թէ չեմ սը-
խալիր , ձեր աղջիկն ըլլալու է :

- ՏԻԿ • Այո, նոյն խակ դոր տղայական խանձարուքներուն մէջ ձեզի ներկայացուցի իմ ապերախտ[՝] հօրաքրոջս կողմանէ ինձի նամակ մը բերած օրերնիդ, որ ընտրած ամուսինս ինձմէ ստորին ընտանիքէ մը ըլլալուն պատճառաւ չուզեց բնաւ իմ կարօտութեանս օգնել: Ասկայն հօրաքոյրս զիս ձեզի յանձնարարեց, բայց դուք ալ իր օրինակին հետեւելով, ամենայն ցրտութեամբ կը դրուցենք կը նայինք . . . ըսելնուդ վրայ, չուզեցի անկէ վերջը ձեզի նեղութիւն տալ . . . ուստի:
- ՊՕՂ • Մէկ մ'ալ իր ստքը չի դացիք, եւ աղէկ ըրիք:
- ՊՈՒ • Այո ո՞վ է:
- ԱԼՖ • Դժբաղդ մը, որ Վիրգինիային հետ մեծցած է:
- ՊՈՒ • Իր վարմունքէն ալ գեղացի ըլլալը կերեւնայ, բայց Վիրգինիայն . . .:
- ՊՕՂ • Վիրգինիայն ինչպէս կերեւայ ձեզի:
- ՊՈՒ • Թէպէտ եւ հայրը միջակ աստիճանի մարդ մ'է եղեր, բայց մօրն ազնուականութիւնը Վիրգինիային դէմքին վրայ կը փայլի:
- ՊՕՂ • Ազնուականն ու սամիկը ինչպէս կըրնաք դէմքերնէն զանազանել:
- ՊՈՒ • Քեզի հետ շողակրատելու ատեն չունիմ:
- ՏԻԿ • Կղզւոյս տեղակալին հետ մեծարանօք վարուէ:
- ՊՈՒ • Տիկին, ձեզի ուրախ ըւր մը աւետելու եկայ, եւ միանգամայն ձեզի հասկըցունելու համար որ թէ ցարդ տառապանք քաշեցիք՝ սոսկ ձեր գէշ վարուցը պատճառաւն էր: Ձեր հօրաքոյրէն նամակ մը ընդունեցայ, կերեւայ թէ ծանր հիւանդութեամբ մը պառկելով, իւր առաջին եւ ըստ ինքեան արդար խտտութենէն զիջեր, եւ առաջադ-

րեր է որ բոլոր իւր հարատութիւնը Վիրգինիային թողու :

ՊՕՂ . Ո՞վ Վիրգինիայդ իմ, ի՞նչ ուրախալի լուր :

ՊՈՒ . Դու Վիրգինիային հետ ի՞նչ վերաբերութիւն ունիս :

ՏԻԿ . Որովհետեւ պղտիկուց ՚ի վեր միատեղ մեծցած են :

ՎԻՐ . Եւ հիմա ալ . . . :

ՏԻԿ . Այսպիսի ակնածելի անձանց առջեւ պէտք է որ դուք լուռ կենաք :

ՊՈՒ . Ուստի ձեր հօրաքոյրը կուզէ որ Վիրգինիայն անմիջապէս Փարիզ խրկուի, որ հոն իւր աստիճանին վայելուչ կրթութիւն մը առնէ. ինձի երկու հազար դահեկան խրկեր է որպէս զի Վիրգինիային զգեստի եւ ճամբորդութեան ծախուց գործածուի : Վիրգինիայն ընդունելու համար մասնաւոր նաւ մ'ալ խրկած է, ուստի առանց յարողելու պէտք է որ պատրաստութիւն տեսնայ :

ՏԻԿ . Ուրեմն Վիրգինեայն . . . :

ՊՕՂ . Ի՞նչպէս :

ՎԻՐ . Մայր իմ :

ՏԻԿ . Լուեցէք :

ԱԼՓ . (Ի՞նչ չարագուշակ սխառահար :))

ՏՕՄ . Մեր ազնիւ օրիորդէն ուրեմն զո՞ւրկ պիտի լմունանք :

ՊՈՒ . Ի՞ր օգտին համար է :

ՎԻՐ . Չէ, դուք ինձմէ զուրկ չէք մնար. ես միշտ մօրըս հետ, միշտ Պօղոսին հետ պիտի մնամ :

ՏՈՄ . Քաջ է, յարգոյ տեղակալ լսեցիք :

ՊՈՒ . Լուէ, ասուչ ճճի, դուք անասնոց պէս բրշին եւ

Եւ խոփին վարժած էք, եւ ձեր կերած վայրի կաղիններէն զատ ուրիշ բան մը զանազանելու կարողութիւն չունիք :

ՊՕԴ. Կարծեմ կուզէք կատակ ընել :

ՊԵԵ. Քեզի հետ կատակով խօսելու շատի ինքզինքս չեմ ցածցներ :

ՏԻԿ. Պողոսին կարծիքն այն է որ այսպիսի փոփոխական եւ մրրկոտ եղանակի մէջ ճամբորդութիւն ընելը խոհեմութիւն չէ :

ՊԵԵ. Չէի գիտեր որ նաւուղղութեան արհեստէն ալ կը հասերնաս, երկայն մտածել պէտք չէ, Վիրգինիայն պէտք է որ երթայ :

ՊՕԴ. Ի՞նչպէս շմտած եմ. Վիրգինիայն մեզ չկրնար թողուլ : Ահա հոս իւր մայրը, Ալֆօնսօն, Տօմինկօն եւ վերջապէս ես իսկ, ամենքս ալ Վիրգինիային համար տաղնապի մէջ ենք, Մեր գործերը իրմով կը կենդանանան, եւ իրեն ուղղուած են : Հարցուցէք, հարցուցէք ամենուն, եւ կը տեսնաք որ մեր ամենուն ալ երջանկութեան առիթը մի միայն Վիրգինիայն է : Ապշտատինք. բայց Վիրգինիային համար կաշխատինք. վախով կը դողանք, եւ Վիրգինիային համար միայն կը դողանք : Չէ, ո՞տէր, չէ. մեզ այս կսկիծը մի տաք : Թէ որ իւր բարեգութ հօրաքոյրը կուզէ որ Վիրգինիայն երջանիկ ըլլայ, թող իւր հարստութիւններն հոս խրկէ. եւ մեք ամենքս իւր առատածեռութեան գովեստներուն արձագանգը մինչեւ երկինք կը հասցունենք. բայց թէ Վիրգինիայն հարստացնելու համար, պէտք է որ զինքը մեզմէ կորզէ, գրուցէ իրեն թէ Վիրգինիայն երջա-

նիկ է այս լեռանցս մէջ, բանի մը կարօտութիւն
չունի. եւ թէ մեք ամենքնիա ինքզինքնիա իրեն
նուիրած ենք եւ Վիրգինիայն կը պաշտենք, եւ
զինքը յաւիտեան շիկորսնցունելու համար պատ-
րաստ ենք մեր կեանքը դո՛հելու :

ՊՈՒ . Մեղք որ լեռնցի ես . ապա թէ ոչ բաւական խել-
քի տէր մարդ կըլլայիր :

ՊՕՂ . Եւ ի՞նչ . միթէ սիրտ մ'ունենալու համար հարկ է
քաղաքը ծնած ըլլալ . Վիրգինիայն իմս է . . . :

ՎԻՐ . Ինչպէս ես Պօղոսին . . . :

ՊՈՒ . Կարծեմ բաւականէն աւելի թոյլ տուի որ գլուխս
ցաւցնէք . ուստի Տիկին հարկ է որ Վիրգինիայն
անմիջապէս ինձի յանձնէք : Տէրութեան կողմա-
նէ հրաման ունիմ որ եթէ հակառակիք բռնի առ-
նեմ տանիմ . յուսամ որ զիս չէք հարկադրէր
խտախւ հետերնիդ վարուելու, եւ թէ որ ձեր աղջ-
կան յաջող բաղդը չի կրնար ձեր տարտամ սիր-
տը շարժել, իմ զինուորներս թերեւս . . . :

ՎԻՐ . Մայր իմ :

ՏԻԿ . Ի՞նչպէս կրնան յանդգնիլ :

ՊՈՒ . Ամեն բանի կարող կըլլան, եթէ դուք չուզէք հը-
նազանդիլ, եւ խուլ ըլլաք բաղդին ձայնին որ ըզ
ձեզ վեր կը վերցնէ այն տիղմէն որուն մէջ ձեր
անմտութիւնը դձեզ շաղախած է :

ՊՕՂ . Ո՛հ Վիրգինիա :

ՎԻՐ . Պօղոս, մի վախնար :

ՏՕՄ . Ուրեմն ես քու հետդ կուգամ :

ՊՕՂ . Դարձեալ բռնութիւն պիտի բանեցնեն :

ՎԻՐ . Բայց ես այնչափ սլիտի լամ որ . . . :

ՊՕՂ . Ո՛հ, ասոնք խուլ են :

- ՎԻՐ • Խափշիկ կնոջ տէրն ալ խուլ էր , եւ սակայն իմ
խնդիրքս կատարեց :
- ՏՕՄ • Փութահ, չորս հինգ անուշիկ խօսքեր առջեւը շա-
րէ , նայինք :
- ՎԻՐ • Ո՛ տէր , դուք . . . :
- ՏԻԿ • Վիրգինիա ետ քաշուէ . . . : (Պատահիբեւիւնն :)
- ԱԼՖ • Պօղոս հետս եկո՛ւ :
- ՎԻՐ • Մայր . . . :
- ՊՕՂ • Իմն է վիրգինիայն :
- ՊՈՒ • Վիրգինիայն պիտի . . . : (Նեղանաւիւնն :)
- ՏԻԿ • Ներեցէք , ո՛ տէր , վիրգինիայն իր մօրը պիտի հը-
նազանդի : (Աճնք գնան ՚ի հիւղնն :)

ՎԵՐՋ Բ • ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՅՆ

ԱՐԱՐՈՒԱԾ Պ .

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա .

ՏԻԿՒՆՆ ԼԱԹՈՒՐ , ԵՒ Պ ՈՒՐ ՏՕՆՆԷ

ՏԻԿ . Ներեցէք , ո՛ր տէր , դառն է սիրելի , առաքինի
աղջիկս գրկէս հեռացնել եւ փարիզ դրկել :

ՊՈՒ . Ի՛նչ մեծ դոհ , ի՛նչ դժուար բան է եզեր իշխա-
նուհի ըլլալ : Ձեր աղջկանը ի՛նչ կենաց սլայման
սրաարատներ էիք . ո՛ր սխախ ըլլար իւր ամուսինը .
այն խելացի լեռնցին թերեւս՝ որպէս զի խել-
ճութենէն երկուքն ալ հիւզի մը մէջ մեռնին : Ան-
հաւասար ամուսնութեան յանցանքը դուք գոր-
ծած ըլլալէն վերջը , որով հարկադրուեր էք դա-
լու այս ամայի լեռանց մէջ ձեր նախատինքը ծած-
կելու , կուզէք որ հոս ձեր աղջիկն ալ թաղէք :

ՏԻԿ . Այս մտածմունքս միայն սրարտաւորեց զիս դառն
բաղդիս գլուխս ծռելու . . . բայց ո՛վ Աստուած :

ՊՈՒ . Բայց փոխանակ հառաչելու ինչո՞ւ դուք ալ ձեր
աղջկան հետ չէք երթար , եւ ձեր հօրաքրոջ ոտ-
քը իյնար . . . :

ՏԻԿ . Հօրաքոյրս կատէ զիս : Միայն Ախրդինիայն ուզեր
է , եւ անանկ կարգադրեր է ամէն բան որ եթէ
ընդդիմանամ բռնի Ախրդինիայն իր մօրմէն բաժ-
նեն : Ո՛հ , խիտա քիչ անգամ կը հանդիպի որ հա-
րուստները սիրտ ունենան :

- ՊՈՒ . Եւ կանայք ալ ուղեղ ունենան :
- ՏԻԿ . Թշուառներուն լեզուն միայն թշուառք կը հասկընան :
- ՊՈՒ . Չեմ ուղեր կրնոջ մը հետ բարոյականի վրայ հակաճառութիւն ընել : Եկէք նաւը տեսէք , կըղզւոյս եզերքը երկաթ նետած է : Տեսնաք Վիրգիլինիային համար ինչեր պատրաստել տուեր են , հետք ընկերանալու կանանց հետ ծանօթութիւն ըրէք , եւ ան ատենը կը հասկընաք որ ձեր զգայուն խորհրդածութիւնները պարզ կերպով ցնորք մի են այն թշուառականներուն համար որ անոյ՞ ծուխով կը յաղենան . եւ թէ երկրիս վրայ հարստութենէն զատ ուրիշ բարիք չիկայ , եկէք :
- ՏԻԿ . Եւ ես Վիրգիլինիայս ալ պիտի չկարենամ տեսնալ :
(Յած յայնի- :)

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ .

ՊՕՂՈՍ առանձին :

- ՊՕՂ . Ո՛հ Աստուած . . . ինչպէս սիրտս կը արուիէ . . .
կ'ալեկոծի , . . . : Յաւը ոչ երբէք աչքէս արցունք
մը քաղած էր :

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ .

ՏՕՄԻՆԿՕ ԵՒ ՆՈՅՆ

- ՏՕՄ . Տէր խմ , մէկ մը տեսնայիր . . . :
- ՊՕՂ . Ի՞նչ բան :

ՏՕՄ • Ո՛վ կրնայ պատմել . ի՞նչ կտաւեղէններ . բայց մեր կտաւներուն պէս բամպակէ չէ . մեր առուակներուն ջուրերուն պէս փայլուն , արծաթէ աստղերով զարդարուն , վերջապէս մեր ծառերուն տերեւներէն աւելի բարակ կտաւեղէններ :

ՊՕՂ • Իսկ վիրգինիայն : (ԱնՅիւսթամբ :))

ՏՕՄ • Հաճութեամբ աչքը այն կտաւեղէններուն կը դարձրներ , եւ կարծես թէ մեզի ընծայ ընելու համար դնել կուզէր :

ՊՕՂ • Արդեօք դո՞ւրս պիտի երթայ :

ՏՕՄ • Չը դիտեմ :

ՊՕՂ • Զինքը տեսնալ կուզէի . . . բայց տեղակալը լսելով որ տիկին Ղաթուրին հարազատ որդին չէի՝ զիս վռնտեց : Բայց դու Տօմինիօ դու ըսէ ինձի , այդ ի՞նչպէս կրրնայ ըլլալ . ես կարծէի միշտ . . .

ՏՕՄ • Խոհեմութեամբ մինչեւ հիմա ճշմարտութիւնը քեզի դադտնի պահեր էինք , մայրդ Բրիտանիացի էր , եւ յիրաւի թշուառ կնոջ մէկն էր . սրկիային մէկուն սիրահարուելով անոր հետ հօրը տունէն փախեր եւ հոս եկեր էր , բայց հայրդ քիչ ատենէն մատնութեամբ զինքը երեսի վրայ եւ անօգնական թողած ըլլալով , հոն տեղի հիւրը քառուած իւր մոլորութեանց վրայ կուլար , եւ իմ տիկնոջս հոս դալէն տարի մը առաջ հոն ծնաւ ըզքեզ , եւ հոն վախճանելու ատեն զքեզ յանձնեց տիկին Ղաթուրին , զոր ցարդ քեզի մայր կարծէիր :

ՊՕՂ • Եւ զոր միշտ իբրեւ մայր պիտի մեծարեմ , քանի որ երկինք զիմ դժբաղդ մայրս գրկելու շնորհքն զլացան ինձ , եւ բարբարոս հայր մը տուին ինձ :

ՏԵՍԱՐՍՆ Գ .

ԱԼՖՕՆՍՕ

Այս վերջին խօսքերն յետ լսելու

ԱԼՖ . Ո այդ ըսաւ քեզ , ո՞վ Պօղոս :

ՊՕՂ . Իմ սիրելի Տօմինկօս :

ԱԼՖ . Ինչպէ՞ս , դու . . . :

ՏՕՄ . Խօսակցութեան կարգը անանկ պահանջեց : Արդէն Տիկին Ղաթուրը տեղակալին այս նկատմամբ ականարկութիւն մ'ըրած էր , մնացորդն ալ ես ըսի . . . :

ԱԼՖ . Խեղճ Պօղոս .

ՏՕՄ . Բայց մի վհատիր , թէ որ հայրդ սրիկային մէկն էր , սակայն մենք հոս ենք , դքեզ զաւակնէս աւելի կը սիրեմ , եւ . . . բայց տեղակալն նաւուն վրայ ինձ կըսպասէ . նայէ որ ուրախ եւ զուարթ ըլլաս , լալ ու կոծէն ի՞նչ օգուտ , — երթամ : (Գնայ :)

ՊՕՂ . Ուրեմն վիրգինիայն կուզեն ինձմէ յամիշտակել . բայց ես ապահով եմ որ վիրգինիայն զիս երեսի վրայ թողլու շափ անդութ չի կըրնար ըլլալ :

ԱԼՖ . Որդեակ իմ , թոյլ տուր որ մինչեւ կենացս վերջն դքեզ սոյն անուամբ կոչեմ . . . :

ՊՕՂ . Եւ ես քեզ միշտ ինձ հայր պիտի կոչեմ . բայց որովհետեւ թշուառ աստիճանի մէջ ծներ եմ , պէտք է որ իմ սիրելի վիրգինիայէս բաժնուիմ :

ԱԼՖ . վիրգինիայն ազնուատուհմ է , իսկ դու տարաբաղդ եւ մեղապարտ կնոջ որդի :

ՊՕՂ . Հօրս յանցանաց միթէ հաղորդն եմ ես , եւ անոր

Համար հարկ է որ Վիրգինիայն կորսնցնեմ : Պէտք է որ բաժնուխմ անկից զոր պաշտեմ յեա Աստուծոյ , վասն զի հայրս յանցաւոր է : Գուք ինձ չէլիք ըսեր , թէ առաքինութիւնը իւր վարձքը իր մէջը կը դանայ . թէ յանցանքը յանցաւորին պատժովը կը լուծուի . արդեօք դուք խարեցիք զիս , թէ չէ բնութիւնն անգամ Պողոսին համար իւր կարգը վրդովեց : Ըսէք ամենքս ալ սիրտ մի շունի՞նք մեր լանջաց մէջ . աղքատէն աւելի հարուստք ի՞նչ ունին , ինչ ունին ազնուականք երկրագործներէն աւելի : Ասոնք չէ՞ն ձեր թելադրած խրատներն , ձեր տուած դասերն ասոնք չէ՞ն արդեօք : Ինչպէս հիմա բողոքովին հակառակ կերպով կը խօսիք , եւ կուգէք համոզել զիս թէ անարատ սիրոյ մը զօրութիւնը պէտք է որ գլուխ ծռէ նախապաշարեալ ընկերութեան մը :

ԱՄՖ . Բարեկամ , բնաւ այդպէս խօսիլդ չէի լսած :

ՊՕՂ . Իմ ցաւոցս ձայնն է որ կը լսես , ձայն . . . :

ԱՄՖ . Կրից , բայց ոչ բանադատութեան : Վիրգինիայն դուստր է Նաթուր Տիկնոջ , եւ իբրեւ Աստուծոյ փոխանորդին պէտք է որ մօրը հնազանդի : Անհուն ժառանգութիւն մը սրատրաստուած է Վիրգինիային . պէտք է որ Փարիզ երթայ , քանի մը տարի հոն մնայ , վերջը հոս կը դառնայ եւ այնպիսի ստացուածոց տէր՝ որ ապահով ապրելու համար քու եւ ուրիշին աշխատութեանը կարօտութիւն չունենայ : Այն ատենն , ինչպէս որ մայրը խոստացաւ , Վիրգինիայն քուկդ է , որդեակ իմ , զգօնութեան ձայնին մտիկ ըրէ , հանդիպած դէպքերը աղէկ նկատէ , մի տրտնջար

Նախախնամութեան դէմ, ցուցուր թէ մարդ ես,
 թէ առաքինի, եւ թէ քու հայրդ կը սիրես,

ՊՕՂ. Ռբեմն Վիրգինիայն . . . :

ԱԼՖ. Այս լուրն եկայ քեզ հաղորդելու. արիացիր :

ՊՕՂ. Ի՞նչ լուր . . . : (Ահաբէի :)

ԱԼՖ. Բռնութեան անհնար է հակառակիլ. Վիրգինիայն
 քիչ մ'ատենէն դուրս երթալու է. սիրտս մի վըշ-
 տագներ, եւ քու հլաւթենէդ ամէն աղէկութիւն
 սպասէ : (Թշուառ երիտասարդ, իմ արցունքովս
 շեմ ուղեր քեզ վհատեցնել :) (Մէրէի :)

ՊՕՂ. Բռնութեան մի հակառակիր . . . Վիրգինիայն իմ
 քոյրս էր . . . եւ ոչ եւս է . . . խօսք տուին որ
 ինձ կին ըլլայ . . . արդ զրկացս մէջէն կը կոր-
 դեն . . . :

ՏԵՍԱՐԱՆ Ե

ՎԻՐԳԻՆԻԱ (Զարգարան գիւղի, այլապէս) ԵՒ ՆՈՅՆ

ՎԻՐ. Պողոս . . . Պողոսդ իմ . . . դու ինձմէ կը փախ-
 չիս. քու Վիրգինիայէդ կը խուսափիս :

ՊՕՂ. Իմ . . . ո՛չ ոչ եւս իմ . . . օրիորդ, դուք . . . :

ՎԻՐ. Ի՞նչ անուն է այդ :

ՊՕՂ. Ինչ որ Փարիզ դացողի մը պատկան է, այն անունն
 որ զքեզ իմ քովէս կը հեռացնէ : Քացէք, աղլուա-
 կանացէք, հարստացէք, օրիորդ Նաթուրի փառա-
 ւոր անուամբ պանծացէք . . . մոռացէք ձեր Վիր-
 գինիա ըլլալն . . . իսկ Պողոս միշտ նայն բիրտ
 անտառարձակ Պողոսը պիտի մնայ. բայց իւր սիր-
 տը, իւր խոստամունքները միշտ հոս (Սեփի) են :

եւ երկրիս բովանդակ հրապուրանքը շեն կրնան
հոնկից ջնջել :

ՎԻՐ • Բայց ի՞նչու այս անգութ յանդիսանութիւններն . . . :

ՊՕՂ • Ինչո՞ւ . հարցուցէք , հարցուցէք ձեր սրտին թէ որ
ձեր մեկնելուն կանխագէտ չէ : Ո՛հ զբուցէ՛ , զբու-
րուցէ՛ ինձնմէ բաժնուիլդ որ մտածես շեռ զգա՞ր
որ սիրտդ կուրծքէդ կը փրցնեն . ծովուն վտանգ-
ները աչքդ չե՞ն սոսկացներ , դու որ ծովուն շարժ-
մունքն տեսնելով կը դողայիր : Վիրգինիա , Վիր-
գինիա , դու դեռ նոյնն ես , թէ չէ ոսկւոյ հրա-
պոյրը արդեօք ազնուական զգացմունքներդ փը-
թացուց :

ՎԻՐ • (Լու՛ւ) Պօղոս . . . պարտքս կը հրամայէ ինձ որ
մօրս հնազանդիմ :

ՊՕՂ • Բայց այդ մայրը մեզի պէս սիրտ մ'ունէր , եւ սիր-
տը յագեցնելու համար , հարստութիւնը թողուց ,
ազնուականութիւնը հողը չեղաւ , եւ հիմա ի՞նչ
կը պահանջէ . ինչ զո՞հ կուզէ երկու հոգիներէ որ
իրարու հետ ապրելու համար ծնած են : Այսըզ-
գեստները որ քու գեղեցկութիւնդ աւելի դուրս
կը ցաթկեցնեն , ազականեցին քու սիրտդ . փա-
ռասիրութիւնը քան զԱլֆօնսօն , Տօմինիօն , քան
զմայրդ , քան զՊօղոսը քեզ ընտրելի կընէ այն
ազգականդ որ անշուշտ երկաթէ հոգի մի ունի ,
(Լու՛ւ) որովհետեւ այսպիսի անգթութիւն մը կը
պահանջէ :

ՎԻՐ • Պօղոս մի լար . . . ես թերեւս . . . մայրս հրա-
մայեց որ երթամ . . . յանուն Աստուծոյ պատ-
ուիրեց ինձ . . . պէտք է որ հնազանդիմ . բայց

սիրտս . . . , ո՛հ , Պողոս , ո՛ւր էր թէ կարենայիր
սրտիս խորը թափանցել . . . :

ՊՕՂ . Ես իմ սիրտս դիտեմ . . . անդու՞թ , դիս թողու
համար այնչափ փաստեր կրցար գտնալ , իսկ հոս
մնալու համար բնաւ փաստ մը չի գտա՞ր
տկար ոգւոյ վրայ հարստութիւնն եւ ազնուա-
կանութիւնը զարմանալի ճգողութեան զօրութիւն
մը ունին :

ՎԻՐ . Ձէ , ես չեմ փափաքիր . . . :

ՊՕՂ . Միթէ հոն , այն երթալու նոր աշխարհքիդ մէջ պի-
տի գտնա՞ս մէկը որուն կարենաս տալ եղբօր սի-
րելի անուէն , այն անուէն որ ինձ դրժեալ է հի-
մա :

ՎԻՐ . Ես Պողոսէն զատ ուրիշը բնաւ չի պիտի սիրեմ :

ՊՕՂ . Պողոս՝ փափուկ , զգայուն սիրտ մը քեզի կը նուխ-
րէ , բայց ռամկորդի ըլլալուն պատճառաւ կը մեր-
ժուի , երեսի վրայ կը թողուի :

ՎԻՐ . Ես մահուամբ միայն կըրնամ թողուլ զքեզ :

ՊՕՂ . Ո՞ր երկրին մէջ յուսաս որ երջանիկ ըլլաս , բայց ե-
թէ հոն ուր ծնած ես . ո՛ւր յուսաս գտնալ աւե-
լի հաճոյ ընկերութիւն մը , քան զքեզ սիրողնե-
րուն ընկերութիւնը . . . :

ՎԻՐ . Եւ որոց գիրկը նորէն պիտի դառնամ :

ՊՕՂ . Ի՞նչպէս պիտի կարենաս ապրիլ առանց մօրդ փա-
ղաքչանացը . ի՞նչ մեծ կսկիծ պիտի ըլլայ իրեն
թէ որ կենաց վերջին օրերուն քեզ իւր քովը չու-
նենայ . եւ ես դժարզդս , ո՛վ անդու՞թ , ո՛հ , ես
որ միայն քեզի համար կապրիմ , ի՞նչ պիտի ըլ-
լամ : Քու բացակայութեանդ միջոցին ամէն ան-
գամ որ մայրդ լայ , ես ի՞նչ պիտի ըսեմ իրեն :

Ի՞նչ ըսեմ Պողոսին, երբոր արեւը ծագէ եւ Վիրգինիայն իւր հետը չըլլայ: Երբոր երեկոյն հասնի Վիրգինիայն իւր հետը չըլլայ, ի՞նչ գրուցեմ այս երկու ծառերուն որ մեր ծննդեան օրը անկուած են, որոնց միայ մեր անունները փորուած են, եւ մեր բարեկամութեան յարատեւ վկայք են եղած: Ի՞նչ ըսեմ իրարու հետ հիւսուած այն ճիւղերուն (գուշակք սիրոյն որ մեզ մինչեւ ցմահ պիտի միացնէր) եւ զոր շողոքորթ փառասիրութիւնը անգթութեամբ կը խորտակէ. . . չի գիտեմ թէ քու սիրտդ կը զօրէ ինձմէ բաժնուելու, բայց իմ սիրտս չի դիմանար: Ողջամբ կացէք ո՞ հովիտք ողջամբ կացէք լերինք, բարեաւ մնացէք հայրենիք, Տօմինիօ, Ալֆօնսօ, եւ ահա կը չուեմ. . . կերթամ. . . Վիրգինիային հետ, իրեն ընկեր, հետեւորդ, իրեն գերի. երանի՛ թէ Վիրգինիային ոտից առջեւ ներելի ըլլար ինձ վերջին շունչս աւանդել:

ՎԻՐ • Պողոս, իմ արիութիւնս մի նուազեցնէր:

ՊՕՂ • Քաւ արիութիւնդ չի նուազեցնեմ. Վիրգինիայն ինձմէ յախշտակելու չափ սիրտ ունենալէն վերջը միթէ արիութեան կարօտութիւն ունիս: Անգութ, դու մանաւանդ զիս կը վհատեցնես, եւ պէտք է Վիրգինիայէն քաջակերութիւն խնդրեմ:

ՎԻՐ • Գիտցիր որ քեզի համար ութ տարիի չափ դուրս կերթամ, որպէս զի կենաց սոյնմանս բարեւաւջընեմ եւ ՚ի դարձին դու իմ ամուսինս ըլլաս:

ՊՕՂ • Եւ ես առանց քեզի պիտի կարենամ ութ տարի ապրիլ:

ՎԻՐ • Դու իմ մտածութեանցս առարկայն պիտի ըլլաս:

միշտ . թէպէտ հեռի բայց սիրտս Պօղոսին հետ
 պիտի ըլլայ , իմ միակ ընկերս պիտի ըլլայ այս
 քու պատկերդ . դոր մեր սիրելի հայրն ինձի հա-
 մար օրինակեց . քու անունդ դրոշմած է իմ սրբ-
 տիս մէջ , ինչպէս աստեղք երկնից հաստատու-
 թեանց վրայ : Ո՛հ , դու չես գիտեր թէ որչափ
 ինձի դառն է թողուլ գրեզ , չես գիտեր թէ որ-
 չափ ծանր է ինձի հոսկից մեկնելու որոշմունքս :

ՊՕՂ . Բայց որոշեցիր վերջապէս :

ՎԻՐ . Իբրեւ անհրաժեշտ պարտաւորութիւն մը , պարտք
 հնազանդութեան . ո՛վ գթած իմ բարեկամ , հա-
 լատարիմդ իմ ընկեր , դու օղնէ ինձ որ այս մեծ
 գործս 'ի գլուխ հանեմ' . . . քու քովդ առաքի-
 նութիւնս կը նուազի , սէրը միայն կը խօսի սրբ-
 տիս . . . գիս հոս կ'արդելու . . . կը բռնադա-
 տէ :

ՊՕՂ . Կրրնամ յուսալ որ . . . :

ՎԻՐ . Վճռէ ի՞նչ կուզես որ գործեմ :

ՊՕՂ . Կը մնաս Պօղոսին հետ :

ՎԻՐ . Քու յիշատակաբանացդ կարող եղայ ընդդիմանալու ,
 բայց ցաւուդ չեմ կրնար դիմանալ :

ՊՕՂ . Վիրգինիա՛ :

ՎԻՐ . Մտերիմդ իմ :

ՊՕՂ . Պիտի երթամ :

ՎԻՐ . Ի՞նչ գիտնամ :

ՊՕՂ . Իսկ Պօղոս :

ՎԻՐ . Իմ հետս է :

ՊՕՂ . Բայց կը թողունս գիս :

ՎԻՐ . Երկինք . . . :

ՊՕՂ . Սահայն դու :

- ՎԻՐ . Ես Պօղոսէն զատ ուրիշինք չեմ ըլլար , բայց սէտք է որ երթամ ,
 ՊՕՂ . Ես ալ Վիրգինիային հետ կերթամ : (Որոշմամբ :)

ՏԵՍԱՐԱՆ Զ .

ՏԻԿԻՆՆ ԼԱԹՈՒՐ ԵՒ ՆՈՅՆՔ

- ՏԻԿ . Ո՛հ , որդեակ իմ , եթէ դու ալ մեզ թողուս , մենք ի՞նչ կըլլանք :
 ՊՕՂ . Որդեակ իմ , Դո՛ւ իմ մայրս , դու որ միատեղ քու կաթովդ ոնուցեալ երկու անձինք անգթարար իրարմէ կը բաժնես , մեզ որ քու ծնդացդ վրայ կը խաղցնէիր եւ այն ատենէն ՚ի վեր լսելով թէ մեք իրարու համար ծնած ենք , վարժեցանք զիրար սիրելու : Իսկ հիմա կուզես Վիրգինիային գրկէն զիս կորզել , ու զինքը բարբարոս Եւրոսպիոյ երկիրը խրկել , այն երկիրը , որ թշուառութեանցդ մէջ քեզի օթեւան տալու զլացաւ , մինչդէռ Պօղոս իւր քրտինքովը ջանաց քու դառնութիւններդ մեղմել : Վիրգինիայն իմս է :

ՏԵՍԱՐԱՆ Է .

ՊՈՒՐՏՕՆՆԷ , ՎԵՐ ԶԸ ԱԼՓՕՆՍՕ , ՏՕՄԻՆԿՕ

ԵՒ ՆՈՅՆՔ

- ՊՈՒ . Անմիտ , դու Վիրգինիային վրայ իրաւունք մը չունիս , իւր ազնուականութիւնը իւր ծնունդը կը

պահանջեն որ փարիզ երթայ :

ՊՕՂ. Իմ իրաւունքներս աւելի զօրաւոր են :

ՊՈՒ. Եւ քու իրաւունքներդ որո՞նք են :

ՊՕՂ. Մի բնակարան , մի օրրան , եւ սիրտ միաշունչ , ապա ուրեմն մի ալ դերեզման պէտք է զմեզ միացրնէ : Ուր որ երթայ ես պէտք է որ հետը դամ :

ՊՈՒ. Անօգուտ ջանք :

ՊՕՂ. Արդեօք դու ինձի արդեւք պիտի ըլլաս :

ՊՈՒ. Այո՛ ես :

ՊՕՂ. Ապա ուրեմն ինքզինքս ծովը կը նետեմ , լողալով ետեւէն կերթամ . ծովը քեզի չափ անդուծ չէ : Եւ թէ Վիրգիլիային քովը ապրելու ինձի թոյլ չի տրուի , ոչ ոք կըրնայ արեգլուլ որ իր աչքին առջեւը մեռնիմ , բայց հեռու քու աչքէդ , ո՛ր անդուծ մայր : Իցի՛ւ թէ Ովկիանոս որուն քու աղջիկդ կը յանձնես քու բազկացդ մէջ զանի բնաւ ետ չի դարձնէ , փրփրածայթ ալիքներ բերեն քեզի մեր դրկախառն դիակունքը , յաւիտենական խայթ խղճի եւ կշտամբանք քու անդթութեանդ :

ՊՈՒ. Փքուռուցիկ խօսքեր , օդը յաջող է , ճամբայ ելլանք :

ԱԼՖ. Որդեակ իմ : (Կասեցոսցանէ զՊօղոս :))

ՏԻԿ. Դուստր իմ , ի՞նչ կընես :

ՎԻՐ. Մայր իմ , յանուն Աստուծոյ պատուիրեցիր ինձ , կը հնազանդիմ , եւ ցաւոցս դառնութենէն կըրնաք հլութիւնս դատել : Ութ աարուրնէ վերջը կը դառնամ , եւ այն ատենը Պօղոսին հետ պիտի ամուսնանամ : Բարեկամք որ իմ ծննդեանս վկայ եղած էք եւ հիմա իմ տառապանքս ու արցունքներս կը տեսնէք , եւ թերեւս օր մը մահուանս ալ ա-

կանատես ըլլաք, ձեզի կը յանձնեմ մայրս եւ Պօղոսը : Անհուն է զգացած ցաւերնին, դուք դիրենք մխիթարեցէք, բարեկամ էք . եւ դու մայր որ ինձ երթալ կը հրամայես, նայէ որ ճշմարտութեան եւ ոչ թէ սնամիտ կրից ձայնն այդ պատուէրը բերնէդ հանած ըլլայ, որպէս զի օր մը չի զղջաս :

ՊՈՒ . Բայց շուտ ըրէք :

ՎԻՐ . Վայրկեան մ'ալ համբերեցէք : Վերջապէս մօրսէս Պօղոսէն պիտի բաժնուիմ : Բարեկամք խօսքերուս ազէկ ուշ դրէք : Կերդնում առաջի Աստուծոյ որ ձայնս կը լսէ, կերդնում հանդէպ ծովուն, որուն վրայ հանդերձեալ եմ ուղեւորիլ, եւ շնչած օղոյս վրայ կերդնում որ Պօղոսը, Պօղոսը միայն կը սիրեմ, եւ իւր հարսն օր մը պիտի ըլլամ եւ կամ մահուան :

ՊՕՂ . Վիրգինիա, դնա՛ . . .

ՎԻՐ . Պատուիրեմ քեզ, ինձի պէս պարտուցդ հնազանդ եղիր :

ՊՕՂ . Երկնային նշոյլ մը կը պատէ զքեզ . . . ի՞նչ անսովոր արիւթիւն . . .

ՎԻՐ . Մայր դրկեմ զքեզ . ո՛ր գիտէ . . . :

ՏԻԿ . Դուստր իմ, երկինք օրհնեն զքեզ . . . եւ քեզի պաշտպան ըլլան, մինչդեռ սրտովս . . . :

ՎԻՐ . Համբուրեմ ձեռքդ . . . Պօղոս :

ՊՕՂ . Վիրգինիա : (Կոչէ կեռնել, այլ չի՞րաւ արգելանքը :)

ՎԻՐ . Ո՛ր գիտէ թէ նորէն կը տեսնուինք . . . ո՛հ այն ատենը . . . :

ՊՕՂ . Դերեւս ես մեռած ըլլամ, դունէ վերջին անգամ

(Դիճն գրիտխառնիւ էւ զիայ առնուան :)

ՎԻՐ • Ս, յ" . . . ոչ , չի վայլեր . (Անիանի 'ի Գերիւ Տօրն :)

ԱԼՖ • Որդեակ . (Չայն Բնդանօթի 'ի Ներտուս :)

ՏՕՄ • Տէր իմ :

ՊՈՒ • Երթանք, նաւը մեզի կըսպասէ :

ՎԻՐ • Պօղոս , Պօղոս : (Մայրն էւ Գեղարիան ընդ Կարէնիս 'ի 'ի Բայ Վարեն զնէ :)

ՊՕՂ • Վիրգինիա Վիրգինիա : (Ալֆօնսօ Ե Տօֆնիօ 'ի Բայ Վարեն զնէ :)

ՎԵՐՁ Գ . ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՅՆ

ԱՐԱՐՈՒԱԾ Գ .

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա .

ՏՕՄԻՆԿՕ

(Այստեղ ծայրեն հեռակայ եռեռ շխեւիւնն :)

SOU . Ահա հոն է . . . , դէմքը տոգոյն . . . սիրտս կարծես թէ կը փշրի . իրաւունք ունի , շատ իրաւունք ունի . . . Ախրգինիայն կորսնցուց , միթէ դիւրի՞ն է համբերել :

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ .

ՏԻԿԻՆՆ ԵՒ ՆՈՅՆ

ՏԻԿ . Ի՞նչ կընէ :

SOU . Նայեցէք , հոն լեռան մէկ կողմը կեցած դէպ 'ի նաւը կը նայի :

ՏԻԿ . Նաւը դէռ կը տեսնուի . . . :

SOU . Ոչ բնաւ , կարծես թէ թեւեր ունէր , փայլակի պէս կը վազէր , շատո՛նց կղզւոյն հրուանդանն տնցաւ .

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ .

ԱԼՖՕՆՍՕ ԼԵՆԷՆ ԵՒ ՆՈՅՆԲ

ԱԼՖ . Ի՞նչ աղետալի դիպուած :

ԱԼՖօնսօ՛ :

- ԱԼՖ . Ահա իմ խօսքերս հաստատուեցան ,
 ՏԻԿ . Ի՞նչ :
- ԱԼՖ . Ձեր աղջիկը դուրս գնաց եւ ո՛ր գիտէ թէ նորէն
 պիտի տեսնանք : Պօղոս . . . ո՛հ սիրտս կը կեղե-
 քի , իմ Պօղոսս , իր զգացմունքը կորսնցուցած
 խենդի պէս է , եւ թէ չի սթափի , ես ալ զաւակ
 մը կորսնցուցած պիտի ըլլամ :
- ՏՕՄ . Երթամ Պօղոսը գտնամ . . . շիտակը դուք տիկին
 պէտք չէր որ երբէք . . . բայց ես անմտին մէկն
 եմ . . . եւ դուք . . . Պօղոսը անշուշտ դիտ պիտի
 լացնէ , ես ալ պիտի լամ . (Եբ^Բ 103 :)
- ՏԻԿ . Խղճի խայթեր սիրտս կը կեղեքեն , իմ արցունքս
 յաւիտեան պիտի չդադրին :
- ԱԼՖ . Վերահաս վտանգէն վերջն արցունք անօգուտ են :

ՏԵՍԱՐԱՆ Դ .

ՊՈՒՐՏՕՆՆԷ ԵՒ ՆՈՅՆՔ

- ՊՈՒ . Ո՞վ կրնար երբէք գուշակել որ վիրգինիային դուրս
 երթալը այնչափ վրդովման պատճառ պիտի ըլլար :
 Մինչեւ անգամ ես որ ուրիշին թշուառութեանց
 վրայ երբէք կսկիծ չեմ խմացած , սկսայ կարեկ-
 ցութիւն ըսուած բանը կենացս մէջ առաջին ան-
 գամ ըլլալով խեղճ Պօղոսին վրայ զգալ , եւ դու-
 թըս շարժեցաւ :
- ԱԼՖ . Յարգոյ տէր , թշուառները ամենէն խուլ եւ կարծ-
 րացած սրտերէն անգամ կարեկցութիւն պահան-
 ջելու իրաւունք ունին :
- ՏԻԿ . Ո՞ւր էր թէ կարենայիք տեսնալ՝ ո՞րչափ կիրքեր
 այս սիրտս կը տանջեն :

- ՊՈՒ · Բայց Պօղոսին վիճակը անհասկերնալի կրճիմն է ինձի համար : Իր այնպէս սաստիկ եւ միանգամայն սրբատաշարժ կերպով ցնորիլը , իր այնչափ . . . եւ շիտակը չեմ կրնար զգացածս բացատրել , բայց Վիրգինիայն այնպէս շուտով ճամբայ հանելու համար վրայ տալուս հազար անգամ զղջացի :
- ՏԻԿ · Բայց մօր մը խղճի խայթը . . . իր աղջիկը մէյ մ'ալ չի տեսնելու տարակոյսը . . . :
- ՊՈՒ · Այս մասին եւ խօսք կուտամ որ կարելի եղածին չափ շուտով ետ կը դառնայ .

ՏԵՍԱՐԱՆ Ե .

ՏՕՄԻՆԿԹ ԼԷՆԷՆ ԽՃԱՊԱՐԵԼԵՂԵՒ ԵՒ ՆՈՅՆՔ

- ՏՕՄ · Տեարք իմ . . . շտապաւ եկայ . . . ձեզի լուր տալու . . . թէ Պօղոսը դէպ 'ի հոս կուգայ :
- ԱԼՖ · Երթամ գինքը դիմաւորեմ :
- ՏՕՄ · Թողէք որ ուղածն ընէ . հետը խօսելու որ ըլլաք , աւելի կը գէշնայ . խեղճը տեսնաք , ոչ զոք այլ կը ճանչնայ . մէկը տեսածին պէս Վիրգինիային վրայ հարցմունքներ կընէ , թէ պիտի գայ արդեօք , թէ ո՞ւր գնաց , եւ ասոր նման խօսքեր , ու վերջը կատաղութիւնը կը բռնէ , եւ անանկ բռնցի կը զարնէ որ կարծես թէ արմաւենիներն պիտի փշրէ խորտակէ , վերջապէս իր ըրածին նմանն այս կղզւոյս մէջ տեսնուած չէ : Թէ որ Տօմինկոյին կեանքը կարենայ բանի մը ծառայել , ահա պատրաստ եմ , միայն թէ Պօղոսը աղէկնայ :
(ԼԳ :)
- ՊՈՒ · (Այս ալ սիրտս կը շարժէ) : Աս ի՞նչ տեսակ բան է . ա-

մենքդ ալ այսօր զմարդ տխրեցնելու ճարտարու-
թիւնն ուսկից մէջ տեղն հանեցիք :

ՏԻԿ . Ահա ծանրուքայլ հոս կուգայ, խեղճ որդեակ . . .
չեմ կրրնար իւր այս դէմքը տեսնելու զօրել . . .
ո՛հ վիրգիւնիա , վիրգիւնիա :

ԱԼՖ . Հիմա ջանալու ենք որ արիութեամբ զինուինք , եւ
մեր ձեռօք նիւթուած չարիքը մեղմացնենք :

ՏՕՄ . Ահա նոյն ինքն — հեռացէք :

ՊՈՒ . Աչքս վրան դառնունելու չեմ համարձակիր :

ՏԻԿ . Սիրտս կըսպասի :

ԱԼՖ . Նայինք դէպ 'ի ո՛ւր կերթայ , քիչ մը ետ քաշուինք :

ՏԵՍՈՐԱՆ Է :

ՊՕՂՈՍ

Լեռան ծայրէ իւրենայ, վերջը առաջ ինգայ :

ՊՕՂ . Վիրգիւնիա . . . Վիրգիւնիա , դու ինձի չես սլա-
տասխաներ . . . ո՛հ իրաւ է որ կը քնանաս , գի-
շերը կը մօտենայ . . . եւ դու դէռ չի տեսար քու
ընկերդ , քու բարեկամդ . քնացիր , քնացիր հան-
դարտիկ . . . եղբայրդ քեզ կըսպասէ . . . կըսպա-
սէ , եւ որչափ ատեն ալ . . . ի՛նչ կը յիշեմ . . .
ո՛վ սպասիր ցնորք . . . գնաց . . . Վիրգիւնիայն
դուրս գնաց . ու զիս կըրցաւ երեսի վրայ թողուլ ,
իմ քոյրս էր , եւ թողո՛ւց զիս : Չէ - քու մայրդ ,
այն գազանը , իր աղջիկը կըրցաւ մոռնալ , այն . . .
բայց ան ինքը չէ՞ . . . ես ալ բնաւ զինքը չպիտի
տեսնամ . . . Վիրգիւնիայն գնաց . . . գնաց . . .

արձագանդն իմ ձայնիս դարձուած կուտայ . . .
աւանդ գնաց :

ՏԻԿ . Ո՛վ տեսիլ աղեկէզ :

ՏՕՄ . Ձայն մի հանէք . աւելի կը ցնորի :

ԱԼՖ . Խեղճ պատանի , սիրտ չեմ ըներ ցնորեալ վիճակէն
զինքը սթափելու :

ՊՕՂ . Լսեցի . . . այն , չեմ խարուիր , իր ձայնն էր որ
հնչեց ահանջիս . . . զիս կանչեց . . . եւ դու ո՛վ
ես (~~ա~~ Ալֆօնսօ) ո՛ր բարի մարդ , ըսէ , ըսէ զինքը
տեսա՞ր : Ես լսեցի իր ներդաշնակ ձայնն որով զիս
կը կանչէր . հիմակ ալ դժկամակութեամբ կը պահ-
ւըտի : Չբուցէ որ գայ , իրեն մխիթարական բա-
ներ ունիմ ըսելու . . . մայրը ըսաւ թէ , Վիրգի-
նիայն իմ քոյրս չէ , բայց ինձի հարս պիտի ըլլայ .
կարծես որ այս լուրը զինքը չի՞ մխիթարէր :

ԱԼՖ . Անշուշտ , եւ ես . . .

ՊՕՂ . Այն դու ամենուն իմաց տուր թէ Պօղոսը Վիրգի-
նիայն պիտի առնէ , կանչէ Ալֆօնսօն իմ սիրելի
հայրս , կանչէ Տօմինկօն . . . :

ԱԼՖ . (Ի՞նչ է մարդս , երբոր խելքը ցնորի :)

ՊՕՂ . Հոս , հոս եկու . տես մեր անունները միատեղ
դրուած են այս ծառերուն վրայ , մենք ալ այս-
պէս իրարու սերտ պիտի միանանք եւ այսպէս ալ
մէկ տեղ պիտի մեռնինք :

ԱԼՖ . Ետ կեցէք . (~~ա~~ Գիլիան է ~~ա~~ այլ :)

ՊՕՂ . Ի՞նչ բազմութիւն . . . իմ հարսանեանցս եկայք . . .
ամէնքդ ալ կուրախանաք որ Պօղոսը Վիրգինի-
ային փեսայ եղաւ . . . ամէնքդ ալ խմբովին ա-
նոր ուրախութիւնը տեսնալու դիմեցիք . . . եկէք
զիրկս . . . պագտուինք . . . : Չէ , Վիրգինիա-

յին մայրն ու տեղակալը թող այս հարսանեացս
չիզան : Այն բարրարթուները Վիրգինիայն ինձմէ
յափշտակել կուզէին . . . ես կըսէր , ես Պօղոսինն
եմ . . . Վիրգինիա . . . լռութիւն կը տիրէ . . .
Վիրգինիա . . . ո՛ւր է Վիրգինիայն :

ԱԼՖ . Որդեակ իմ : . . .

ՊՕՂ . Որդեակ . . . շէ , այլ չիկան որդիք , քանի որ այլ
չիկան մայրեր . . . այդ անգութները երկուքն ալ
մէկ օրրանի մէջ կաթո՞ղնին կը սնուցանեն , կը
պատուիրեն որ զիրար սիրեն , անոնք ալ զիրար կը
սիրեն , իր սրաշտեն . եւ սիրոյ դործը կատարելու
թեան հասնելու վայրկենին , զանոնք իրարմէ կը
զատեն , կը բաժնեն . . . զանոնք . . . ո՞վ բնու
թեան ոսոխ մահկանացուք , ես զձեզ կատեմ ,
ձեզմէ կը դարչիմ . . . այլ հաւատք չիկայ - չիկայ
ճշմարտութիւն . հարատւութիւնը , ազնուակա
նութիւնը , հպարտութիւնը ամէն բան կը լափէ :
(ՎՋԻՆ ՎԻՐԳԻՆԻԱՅԻՆ ԽՆՆԵԸ ԳՐՈՒԹ ԺՈՒԸ ԻԸ ԳՐԻԷ :)

ՏԻԿ . Ո՛հ շատ խակ այս վայրկենիա կըզգամ այս սոսկալի
ճշմարտութեան զօրութիւնը :

ՊՈՒ . Արդեօք դեզ մը ճարելն անկարելի է :

ԱԼՖ . Ո՛հ , սրտի ցաւոց դեզ՝ մահն է միայն :

ՏԻԿ . Ուրեմն սիրտի հարկադրիմ . . . :

ԱԼՖ . Անաալ զգօնութեան խրատուց - եւ թէ մինչեւ հի
մա ձեր երջանկութիւն կարծած փառասիրութեան
տկանջ դրիք , հիմա ալ բողորովին յուսահատու
թեան անձնատուր մի՞ ըլլաք : Եղած չարիքը փոր
ձեցինք , դարմանը հօս մեր սրտին մէջն է , որ է
չարեաց յորձանքին դէմ դնելով , Աստուծոյ կա
մացը հպատակիլ :

- ՏԻԿ Տէս , Պօղոս , տես քու մօրդ արցունքներն :
- ԱԼՖ . Իր բարեգէտ թմրութենէն չըլլայ որ արթնցնէք :
- ՏՕՄ . Թէ որ խմանայ որ դուք էք , կըսկսի անմիջապէս կատարիլ ու մռնչել :
- ՊՈԻ . Յուսամ որ ժամանակ անցնելով եւ Ալֆօնսոյին խընամքով խելքը զլուխը դայ :
- ՏՕՄ . Կերեւայ թէ ձեզ կը ճանչնայ :
- ՊՈԻ . Ես քիչ մը ատեն հոսկից հեռանամ , չըլլայ որ խներկայութիւնս զինքը աւելի զայրացնէ :
- ՏԻԿ . Մեզ երեսի վրայ մի թողուք :
- ՊՈԻ . Մինչեւ վաղեանս օրը հոս կը մնամ , ինչ որ ձեզի պէտք ըլլայ , հրամայեցէք . (հիշե՛լ ինչ ճանայ :
- ՊՕՂ . (հիշե՛լ ճանչնալով) Այս վիրգինիային տունն է , կը ճանչնամ . . . դու իմ սիրելի հայրս ես , անունդ . . . չեմ յիշեր . . . փոյթ չէ . . . բաւական է որ քեզ ճանչնամ : Իսկ այն կինը : . . . (Ա՜ս քիչիկն :
- ՏՕՄ . Հեռացէք : (Ա՜ս ինչ ինչ ինչ :
- ՊՕՂ . Դու վիրգինիայն ես . . . դու . . . ո՛հ կարծեմ դու իր մայրն ես :
- ՏԻԿ . Ո՛վ որդեակ , որդեակ իմ : (Գրե՛լ ո՛րքե՛ս :
- ՊՕՂ . Միւս աղջիկն ո՛ր է , վիրգինիայն :
- ԱԼՖ . Ձեզի ըսի որ հեռանաք , զինքը պիտի զայրացնէք :
- ՊՕՂ . Ես ձեզմէ կուզեմ վիրգինիայն :
- ԱԼՖ . Պօղոս , Պօղոս : (Թէ՛-է՛ Բ՜նե՛ս :
- ՏՕՄ . Գացէք կըսեմ : (Ա՜ս քիչիկն :
- ՏԻԿ . Այս միտիթարանքն ալ . . .
- ՊՕՂ . Քեզ կը ճանչնամ , դու այն չար կինն ես . . .
- ՏՕՄ . Եկէք , կաղաչեմ : (Գե՛ղ Ի հիշե՛լ քիչիկն ինչ ինչ :
- ՏԻԿ . Ո՛ր ես ո՛վ մահ : (Գնան երկոքեան :)

ՏԵՍՈՐԱՆ Է՛

ՊՕՂՈՍ ԵՒ ԱԼՖՕՆՍՕ

ՊՕՂ. Ո՛ր գնաց :

ԱԼՖ. Քիչ ատենէն կուգայ :

ՊՕՂ. Ո՛ր վիրգիւնիայն հետը պիտի բերէ . . . :

ԱԼՖ. Այո՛, կը բերէ . . . :

ՊՕՂ. Բայց դուք զիս ապահով կընէք որ :

ԱԼՖ. Այո՛, այո՛ . (ալ շեմ կըրնար դիմանալ :)

ՊՕՂ. Ո՛րչափ բաներ ո՛նիմ իրեն զրուցելու . . կը լսեմ
թէ կուզեն դուրս խրկել . . . :

ԱԼՖ. Կըսկսի հանդարտիլ :

ՊՕՂ. Եւ առանց ինձի պէտք է որ երթայ :

ԱԼՖ. Կարծեմ, այնպէս :

ՊՕՂ. Փարիզ :

ԱԼՖ. Այո՛ :

ՊՕՂ. Նայէ՛, նայէ՛ միտքս ի՛նչ կուգայ : Կուզեմ իր ետեւէն երթալ, մինչեւ Փարիզ . արքունեաց ծառայութիւն կընեմ, կը հարստանամ, ինչպէս որ ըսիր թէ ամէնքը հոն կը հարստանան, ու անատեն վիրգիւնիային հօրաքոյրը մեր հարսանեացը հաւանութիւն կուտայ : (Օտե՛ւ ինչնայ :)

ԱԼՖ. Քու անձանօթ ծնունդդ կարգիլէ որ այնպիսի երեւելի մարդկանց մէջ մտնաս :

ՊՕՂ. Կերթամ, պաշտպան մը կը գտնամ :

ԱԼՖ. Պաշտպանութիւն գտնալու համար, պէտք է որ շողոքորթ, եւ ուրիշի գոռոզութեան դործիք ըլլաս : Քու համեստութեամբդ հոն չես կրնար յաջողիլ :

- ՊՕՂ. Ես արիական գործեր կընեմ, խօսքիս հաւատարիմ, պարտուցս մէջ ճշգրիտ, բարեկամութեան մէջ յարատեւ կըլլամ, եւ ասանկով հարուստ մը զիս իրեն որդեգիր կառնէ, ինչպէս որ պատմութեանց մէջ տեսեր եմ:
- ԱԼՖ. Որդեակ իմ, Հէլէնք եւ Աթենացիք առաքինութիւնը կը մեծարէին, այսօրուան օրս ամէն բան սակիով կը գնուի:
- ՊՕՂ. Ան ատենը գրքերու վրայ աչքս կը մաշեցնեմ, իմաստուն մարդ մը կըլլամ, ասանկով առանց մէկու մը մնասելու իմ հայրենեացս ծառայութիւն կընեմ, եւ հանձարովս Վիրգինիայն կառնեմ:
(Ի հեռուսք որոգմանք լինի:)
- ԱԼՖ. Հարատութենէն աւելի դժար է ուսմունքն եւ առաքինութիւնը ստանալ, բայց գրքերու վրայ աքնելէն, եւ հաղուազիւս բաղդով խմաստուն ըլլալէն վերջը ինչ կը յուսաս:
- ՊՕՂ. Հռչակաւոր մարդ մը կըլլամ, եւ Վիրգինիային հետ կը կարգուիմ:
- ԱԼՖ. Աւ աւելի թշուառ կըլլաս: Հանձարոյդ վրայ ամէնուն նախանձը պիտի գրգռի, նախանձորդներուն եւ տգէտներուն ատելի կըլլաս, եւ զքեզ կը հաւածեն: Վերջապէս զիացիր որ առաքինի մարդը այս աշխարհքիս վրայ հայելի մ'է, որուն մէջ չարերը իրենց տխեղձ պատկերը տեսնելով կը ջանան խտրոյն գայն փշրել, որպէս զի չըլլայ որ մէկը իրենց յանցանքը երեսնին զարնէ: (Որոգմանք յաւելուն:)
- ՊՕՂ. Ըսել է թէ ես դժբաղդ պիտի ըլլամ. . . Վիրգինիայն դուրս պիտի երթայ. . . ո՛հ դու ալ մատ-

նեցիր զիս . . . Վիրգինիայն զնաց . . . զինքը
 Հոս . . . Հոս . . . տեսայ . . . Պողոս , ըսաւ , մնաս բա-
 րով ես քուկդ պիտի ըլլամ , բայց ո՞ զիտէ թէ ալ
 զիրար պիտի տեսնանք : (Մանկէն ալեաց , Գայլաբա-
 իտնք , որոգմանք :)

ԱԼՖ . (Նորէն կը ցնորի) . . . որդեակ Հոսկից երթանք
 . . . երկինք մթնցաւ , օդը սպառնալիքներ կընէ :

ՊՕՂ . Ի՞նչ , կուզէք մինչեւ անգամ զատել զիս այն տե-
 ղէն ուր էր երբեմն Վիրգինիայն . . . այս քարիս
 վրայ կը նստէինք . . . Հոս ես իրեն կըսէի , Վիր-
 գինիա ի՞նչպէս գեղեցիկ ես . . . եւ ինքն ինձի
 պատասխան կուտար , Պողոս կը սիրեն զիս — այն
 կը պաշտեմ զքեզ . . . Հիմա որո՞ւն այն խօսքերը
 կրկնեմ . . . ո՞վ պիտի սրբէ իմ քրտինքս ինչպէս
 երբեմն եթէ բոլոր օրը յոգնելէն վերջը անձկու-
 թեամբ կը դիմէի ժողոված պտուղներս իրեն բե-
 րելու . . . սէ լացէք , լացէք ամէնքդ ալ , Վիր-
 գինիայն , Հոս չէ Վիրգինիայն . (Գայլաբներ) տե-
 սէք ինչպէս տարերք Վիրգինիային կորուստը
 կուլան : (Ծառը եւ գրեկ , Դրեկն սուսիտնայ . եւ Ժովէն
 Քարանօթի յայնէր եւ Լոսին :)

ՏԵՍԱԳԱՆ Ը .

ՏԻԿԻՆՆՆ ասաբեկ ԵՒ ՆՈՅՆՔ

ՏԻԿ . Ալֆօնսօ , Պողոսը ներս առ , երկինք սոսկալի մը-
 րըրիկ կըսպառնան : (Շարանակէն Գայլաբներ :)

ԱԼՖ . Տեսէք ծառը գրկեր է . . . ես . . . սէ ի՞նչ փայ-
 լակներ . . . Պողոս . . . Պողոս ներս երթանք : (Թըն-
 դանօթի յայնէր :)

ՏԻԿ · կար ծեմ հեռուէն թնդանօթի ձայներ կու գան :

ԱԼՖ · Երթամ նայիմ , - Պողոսը խնամեցէք : (Երեւոյ լե-
ռան ճամբէն :)

ՏԻԿ · (Մրբիւ իւրեւոյ) Ի՞նչպէս այս շառաշխւնք մազերս
դիտուս վրայ կը խռուեցնեն , մրրիկը կաւելնայ -
(Չայն + Բնդանօթի) թնդանօթի ձայները կը յաճախեն
. . . արդեօք տարարադդ նաւ մը օգնութիւն կը
խնդրէ . թերեւս իր . . նաւը . . վտանգէ ազատ
է : =

ՏԵՍԱՐԱՆ Թ

ՏՕՄԻՆԿՕ, հիւղիս դրան զարնելով և նոյնք :

ՏՕՄ · Տեղակալը , վաղեցէք , շուտ հասէք :

ՏԻԿ · Տօմինկօ , ի՞նչ կայ :

ՏՕՄ · Չեմ կրնար . . թողէք զիս . . տեղակալ օգնու-
թեան հասէք :

ՏԵՍԱՐԱՆ Ժ

ՊՈՒՐՏՕՆՆԷ ԵՒ ՆՈՅՆՔ

ՏՕՄ · Փութացէք , ո՞ տէր , նաւ մը ընկղմելու վտանգի
մէջ է , եւ օգնութիւն խնդրելու համար թնդա-
նօթներ կարճակէ : (Երեւոյ :)

ՊՈՒ · Շուտ , ամենքդ ալ ծովեզերքը վաղեցէք — դուք
զանգակատունը ելէք — շուտ . հարիւր ոսկի ճամ-
բորդները ազատողին — ծովեզերքը , ծովեզերքը ,
(Չանգալի յայնչ իւրաւի նշան վրանգի) :

ԱՐԱՐՈՒԱՆ Ե .

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա .

Շատ մը կոտորած ծառեր , քարեր, ՏԻԿԻՆՆ ԼԱԹՈՒՐ ՀԻԷ .
դէն գուրս կելայ և կրնասի :

ՏԻԿ . Ոտքի վրայ կայնելու անգամ ուժ չունիմ : Աստուանձ , Աստուանձ , դու որ իմ սիրտս կը կարդաս ,
փրկէ իմ վիրգինիայս :

ՏԵՍԱՐԱՆ Բ .

ՏՕՄԻՆԿՕ ԵՒ ՆՈՅՆ

Ծովուն կողմէն բարձրաձայն աղաղակելով գայ

ՏՕՄ . Պօղոս , քու Տօմինկոյիդ պատասխան տուր :

ՏԻԿ . Տօմինկօ , վիրգինիայս , Պօղոսը . . . նաւը . . .
խօսէ , գթա՛ տառապեալ մօր մը :

ՏՕՄ . Թողէ՛ք գործ իս երթամ , Պօղոս , Պօղոս . (արցունք
քըս չեմ կրնար զսպել :))

ՏԻԿ . Աղջիկս :

ՏՕՄ . Այո՛ , տիկին , ձեր աղջիկը :

ՏԵՍԱՐԱՆ Գ .

ՆՈՅՆՔ ԵՒ ՊՈՒՐՏՕՆՆԷ մարդոցը հետ լեռնէն

ՊՈՒ . Տօմինկօ , Տօմինկօ :

ՏՕՄ . Հրամանեցէ՛ք :

ՊՈՒ . Պօղոսը գտնուեցա՛ւ .

ՏՕՄ . Չէ՛ տէր :

- ՊՈՒ . Մենք , մենք գինքը կը գտնանք : (Լեռնէն երևայ)
- ՏԻԿ . Խօսէ՛ Տօմինկօ , աղջիկս . . . Պօղոսը . . . :
- ՏՕՄ . Պօղոսն ալեկոծութենէն ոսկորները ջախջախած ,
 գլուխը պատռած , քթին ծակերէն ականջէն ,
 բերնէն դուրս արխն պոռտկալով . . . վերջապէս
 մեռնելու մօտ է :
- Տ . Կ . Մեռնելու , խկ Վիրգինիան :
- ՏՕՄ . Տեղակալն ապապրեց վիրարութներուն որ Պօղոսը
 խնամեն , ըսին թէ յոյս չիկայ , քիչ մ'ատեն վեր-
 քերը կապեցին , մեղմիչ դեղեր տուին , բայց
 յանկարծ բոլոր ուժը հաւաքելով ոտք ելաւ , եւ
 չեմ գիտեր ո՛ւր փախաւ . անոր համար չորս դին
 կը վազվզենք . . . բայց թողէք որ երթամ ,
 զիս հոս մի կեցնէք , եւ թէ Պօղոսը կյնայ . . . :
- ՏԻԿ . Բայց իմ աղջիկս . . .
- ՏՕՄ . Չեր աղջիկն է . . . :

ՏԵՍԱՐԱՆ Դ .

ԱԼՖՐԱՆՍՕ ծովուն ճամբէն ԵՒ ՆՈՅՆՔ

- ԱԼՖ . Տօմինկօ , Պօղոսը :
- ՏՕՄ . Անկարելի եղաւ որ գտնամ :
- ԱԼՖ . Լաթընէրի ճամբէն գնա՛ , թերեւս հոն ըլլայ — ես
 ալ աս կողմէն կերթամ , եւ վերջը ամենքս իրար կը
 գտնանք : (Տօմինկօյի ականջէն կը խօսի)
- ՏՕՄ . Հասկըցայ , ո՞ր էր թէ տարի մ'առաջ մեռած ըլ-
 լայի . Պօղոս , Պօղոս : (Երևայ)
- ՏԻԿ . Կաղաչեմ , գթացէք , խօսեցէք , տուէք իմ վեր-
 ջին հարուածս . Վիրգինիայն :
- ԱԼՖ . Մտիկ ըրէք , եւ սրտերնիդ հանդարտ պահեցէք :
- ՏԻԿ . Ուրեմն իմ սիրտս . . . :

ԱՆՔ · Ինչպէս որ տեսաք Պօղոս առանց իր վտանգէն ակնածելու վաղեց Վիրգինիային օգնելու, կուզէր ծովը նետուիլ, թեւէն բռնեցի. ինքզինքդ մեռցնել կուզէ՞ս, ըսի, այո, ըսաւ, կամ պիտի զինքը ազատեմ կամ մեռնիմ: Արտովհետեւ ցնորք եւ յուսահատութիւն իւր մտացական լոյսը խաւարեցուցեր էին, ես եւ Տովինկօն զինքը մէջքէն կապեցինք, չուանով մը ծայրէն ամենայն ուժով բռնելով: Այն ատենը Պօղոս կայծակի պէս նաւուն վրայ յարձակեցաւ, բայց ալիքները զինքը ետ կը մղէին, եւ շատ դժուարութեամբ հազիւ թէ կրցանք զինքը ցամաքը քաշել: Նոյն միջոցին Ամար կղզւոյն նեղուցին մօտ ծովաբեկ նաւուն կողերը բացուեր եւ խորտակեր էին, գործարանք ու կայմերն ամէնք ծովը թափեր, ու կեանքերնին գոնէ ազատելու համար նաւուն մարդիկը որը կայմի կտոր մը, որը տախտակ մը ձեռք ձգեր էին, կիսակործան խելքին տախտակամածին վրայ Վիրգինիայն միայն մնացեր էր, փայլատականց լուսոյն մէջէն Պօղոսը տեսնալով երկու ձեռք նշան ընելով իրեն վերջին բարեւը կուտար:

ՏԻՎ · Ուրեմն Վիրգինիայն:

ԱՆՔ · Նաւաստի մը որ Վիրգինիային դժբաղդութենէն սիրտը շարժելով մինչեւ նաւուն խելաց կողմը հասեր էր, պատմեց թէ հոն Վիրգինիային քով հասած ատենը որպէս զի զանի կարենայ ազատել ուղեր է որ Վիրգինիային զգեստները վրայէն հանէ, բայց ինքը այնպիսի պահու մէջ ալ իր առաքինական ոգւոյն հաստատութիւնը պահելով նաւաստին մէկ զի հրեր է:

ՏԻԿ • Անպատէհ առաքինութիւն ,

ԱԼՖ • Մէկ ձեռքով զգեստներն ամփոփած , միւս ձեռքովը Պօղոսին սպտկերը կը սեղմէր . նաւաստի մը այս յուսահատ վիճակը տեսնելով , Վիրգինիայն կը գրկէ ու միատեղ ծովը կը նետուի , եւ հոն ալեաց խաղալիք կըլլան , մինչեւ արշալոյսին մօտ ցամաքը կիյնան :

ՏԻԿ • Ո՛հ Վիրգինիայդ իմ :

ԱԼՖ • Ահա հիմա է որ ցուցնելու էք Աստուծոյ կամաց ունեցած հստատակութիւննիդ , արիացիր , ո՛ տիկին . հիմա միայն Պօղոսը փնտռելու ենք , բաւական է թէ ատենին կարենանք իրեն օգնութեան հասնիլ . . Պօղո՛ս . . : (Տէկնի :)

ՏԻԿ • Ուրեմն Վիրգինիայն մեռած է : (Լեռան ճամբէն կերթոյ :)

ՏԵՍԱՐԱՆ Ե

ՊՕՂՈՍ

Գլուխը կապած , Վիրգինիայի հիւղին կը նայի և գետինը կը փռուի :

ՊՕՂ • Վիրգինիա . . . Վիրգինիա . . . աւանդ . . . կենացս վերջին ժամը հասայ . . . Յուսայի ո՛ Վիրգինիայդ իմ որ դու իմ աչքերս քոցէիր . . . եւ դու . . . իրան է , անգութ , որ Փարիզ գացիր եւ Պօղոսի մահուան տագնապը շեւտեսներ . . . Հոգետղառ Պօղոսը քչիկ մի հողի տակ կերթայ սպռակիլ առանց քենէ լսելու Վերթաս բարով Պօղոս . . . պիտի դաս , ու դիս մեռած գտնաս : իմ գերեզմանս պիտի փնտրես , ու վրան լաս . . . բայց ես պիտի չի կարենամ քու ձայնդ լսել . . . պիտի չի կարե-

նամ . . . ի՛նչ կը տեսնամ . . . Վիրգինիայի ծառին
 ճիւղերը կտարեր ու Պօղոսին ծառէն բաժնուեր
 են . . . ուրեմն բնութիւն, տարերք զմեզ կը բաժ-
 նեն . . . յաւիտեանս կը զատեն : Թերեւս դու
 Պօղոսը մտածես . . . բայց ի՛նչպէս : Եւ դու Պօ-
 ղոս չե՛ս յիշեր Վիրգինիայն որ ալեկոծ եւ մահ-
 ւան վտանգի մէջ է , ու զինքը ազատելու չե՛ս
 վազեր . (ջանք է՞նէ որ քաշէ) Վիրգինիա . . . կուգամ
 . . . սպասէ . . . սէրը հրաշագործ է . . . փրկեմ
 Վիրգինիայն ու վերջը դո՛հ մեռնիմ : (Էւնէն վեր-
 ինչէ եււաւ , ու քիչ ճշ Բարձրանաւէն վերջը ինչնայ) :

ՏԵՍԱՐԱՆ Զ .

Չորս նաւաստի ՎԻՐԳԻՆԻԱՅՆ տեսարանը կը բերեն ,
 ՏԻԿԻՆՆ , ԱԼՖՕՆՍՕ , ՏՕՄԻՆԿՕ ,
 ՊՈՒՐՏՕՆՆԷ եւ Ժողովուրդ .

- ՊՈՒ . Ինչո՞ւ զինքը հոս կը բերէք . ինչո՞ւ մահւան մօտ
 խեղճին այս վերջին տանջանքը կուտաք :
- ԱԼՖ . Մօրմէն խնդրեց իբրեւ շնորհք որ իր հիւղին մօտ
 մեռնի .
- ՏՕՄ . Սիրելի Տիրուհիա , ահա ձեր հիւղը .
- ՏԻԿ . (ւաւաւ) Թէ որ ողջ ատենը շի կրցայ զինքը դո՛հ ը-
 նել՝ մահւան ատենն իր կամքը կատարեմ . . . ո՞վ
 Աստուած . . . (Գրէ Վերգինիա) :
- ԱԼՖ . Բայց այս զինքը յուսահատեցնել է : (Ա՜՜ ՏԻԻՆՆ :)
- ՎԻՐ . (Նոսալոյն) Այս է իմ տնակս . . . եւ Պօղոս . . . հոն
 չէ՞ . . . մայր իմ . . . մեռա՞ւ արդեօք :
- ՏԻԿ . Չէ . դասորիկ .
- ԱԼՖ . Չի կրցանք գտնալ :

- ՎԻՐ • Ինչո՞ւ . . . թէ որ Պօղոս ողջ է . . . ինչո՞ւ չի գար . . .
տեսնելու . . . իր . . . Վիրգինիայն :
- ԱԼՖ • Դուսար իմ, տես ի՞նչ վտանգի մէջ ես :
- ՎԻՐ • Կը տեսնամ . . . քանի մը վայրկեան ալ . . . ու
ձեզ յաւիտեան կը թողում :
- ԱԼՖ • Ուրեմն մոռցիր ամեն մտածմունք :
- ՏԻԿ • Դուսար իմ, ներէ՛ քու մօրդ, գիտեմ, ես եմ պատ-
ճառ քու : . . .
- ՎԻՐ • Լսեցէ՛ք . . . իմ . . . սիրտս միշտ ձերն է :
- ՊՕՂ • (Կամայ խմայ սխալեալ Վիրգինիայն իշտեանայ) Վիրգինիայն :
- ԱԼՖ • Պօղո՛ս, ի՞նչ մահադոյժ հանդիպումն :
- ՊՕՂ • Վիրգինիայդ իմ : (Ընդ արեւ ընդ երկր)
- ՎԻՐ • (Վե՛ր ելա՛յ) Պօղոս քեզ տեսայ, հիմակ գոհ կը մնա-
նիս : (Մօրը գրեց ձեզ ասանդի :)
- ՏԻԿ • Ո՛վ Աստուած, մեռա՛ն : (Աշտակե :)
- ՊՕՂ • Մեռաւ Վիրգինիայն . . . մեռա՛ւ Վիրգինիայն (Աւ-
Քօնային յետո՛ւ սուրբ) Ալֆօնսօ . . . մահը պսակց
զմեզ . . . երկինք գիրար պիտի տեսնանք . . .
(Ասանդէ շփին 'ի գրեւ Ալֆօնսօյի :)
- ՏՕՄ • Պօղոս ալ կը մեռնի : (Ձեռքերը ճաշեցան իւր քանի :)
- ՊՈՒ • Ի՛նչ տխուր տեսիլ :
- ՏԻԿ • Պօղո՛ս, Պօղո՛ս :
- ԱԼՖ • Փառասէ՛ր մահացուք, ձեզ օրինակ ըլլան Պօղոս եւ
Վիրգինիայն :

ՅՈՒՆԻԱՆԷ

	ՎԵՒԴՄԻ		ՈՂԻՂ
Է.Ձ	ՏՈՂ		
4	4	շԵՂ	շԵՂ
10	6	արտասուգք	արտասուգք
12	26	խորափուտ	խորափիտ
14	5	Ձերբն	Ձերփն
19	14	'ի զուգոյն	'ի զուգէն
26	19	Իցէ՛ս	Իցե՛ս
27	4	ըղգեցին	պճ՛եցին
..	17	Եւ գրկախառն :	Եւ գրկախառն . . .
29	12	Ազատաց :	Ազատաց . . .
30	8	զնա	ըզնա
32	4	բարելիդ	փարելիդ
34	16	գեհէն	գեհէն
42	11	զիարդ	զիա՛րդ
..	19	ընդ քարշ	ընդ քարշ
45	10	ըղխոսամու՛նս	ըղխոսամու՛նս
39	15	վրայ	վրան
..	26	տեսնայ	տեսնայ

ՊՕՂՈՍ ԵՒ ՎԻՐԳԻՆԻԱ

19	4	քաշուած էր :	քաշուած էր . . .
25	10	ուստի :	ուստի . . .
31	4	Ո	Ո՛
35	25	Վերդինիա	Վերդինիա
34	25	լԷ	լայ
36	2	ըլլայ : Երբոր	ըլլայ . երբոր
..	5	ըլլայ : Ի՞նչ	ըլլայ : Ի՞նչ
39	14	մեռնիմ	չի մեռնիմ
40	5	արդ	այդ
..	15	վրեյ	վրայ
..	29	Դերես	Թերես
47	11	իլ	կը
48	11	վաղեանս	վաղուան
49	5	հարստանամ	հարստանամ

